

Захищати у найскладніших умовах!

Шановні колеги, друзі, адвокати!

У цей особливий час, коли ми відзначаємо День адвокатури України, хочеться звернутися до кожного з вас із щирими словами подяки, підтримки та гордості.

Минулий рік став справжнім випробуванням для всієї адвокатської спільноти. Багато з вас щодня бореться не лише в судах, але й на передовій, захищаючи нашу країну у прямому сенсі слова. Сьогодні адвокати демонструють свою силу та єдність не лише в правовій боротьбі, а й у захисті цінностей, які ми відстоюємо як суспільство.

За офіційними даними, понад **4 000 адвокатів України** стали частиною сил оборони, захищаючи нашу державу. На жаль, ми втратили більше **30 наших колег**, які поклали своє життя заради нашого майбутнього. Їхній героїзм залишиться у наших серцях назавжди, а наша місія — пам'ятати їх та продовжувати їхню справу.

Сьогодні адвокатура стикається з новими викликами: від забезпечення доступу до правосуддя для тих, хто втратив усе через війну, до захисту прав військових і цивільних у найскладніших умовах.

Але, незважаючи на труднощі, ви продовжуєте працювати, створювати прецеденти, відстоювати справедливість і допомагати людям знаходити опору у праві.

Ми пишаємося тим, що адвокати України — це сила, яка не лише захищає, але й створює майбутнє. У 2025 році наша спільнота матиме нові завдання: формувати сучасні підходи до захисту прав, підтримувати правову реформу та зміцнювати єдність адвокатури.

Як головний редактор журналу Femida.ua, я хочу подякувати вам за вашу сміливість, відданість і професіоналізм. Ви надихаєте нас створювати змістовний контент, який допомагає висвітлювати вашу працю та досягнення.

Вітаю вас із Днем адвокатури України та прийдешніми новорічними святами! Бажаю вам і вашим родинам миру, здоров'я, сил і нових перемог у житті та професії. Нехай 2025 рік стане роком ваших успіхів, як у роботі, так і у всіх починаннях!

З повагою та вдячністю

Олена Андрейкіна
Головний редактор Femida.ua

Зміст

Яків Воронін Адвокат, керуючий партнер «Адвокатського бюро Якова Вороніна», доктор юридичних наук, доцент та засновник проєкту «стягниБорг»	4
Костянтин Глоба Керуючий партнер Адвокатського об'єднання «Globa&Globa»	14
Костянтин Дорошенко Керуючий партнер Attorneys at Law «Leshchenko, Doroshenko & Partners»	18
Назар Мужик Адвокат, керуючий партнер Адвокатського об'єднання ALERTES	24
Світлана Трофимчук Керуючий партнер Адвокатського об'єднання «LexArs»	28
Станіслав Ліфлянчик Адвокат, керуючий партнер Адвокатської фірми «Пакс»	32
Яна Клименко Адвокат, керівник Адвокатського бюро «ЯНИ КЛИМЕНКО»	38
Ілля Огороднік Член Комітету з кримінального права та процесу при Раді адвокатів Одеської області	42

Андрій Приходько Засновник Юридичного маркетплейсу КОНСУЛЬТАНТ	46
Іван Кайло Доктор юридичних наук, професор кафедри кримінального права та процесу, проректор з наукової роботи Київського університету права НАН України, керуючий партнер АО «Лідер Права»	50
Молодий правник року	54
Оксана Русецька Голова Асоціації приватних виконавців України, приватний виконавець виконавчого округу Дніпропетровської області	58
Анатолій Ольшанський Адвокат, апіконсультант	68
Олена Яремчук Керуючий Партнер ТОВ «Юридична консалтингова група «Яремчук та Партнери»	70
Ольга Драчевська Директорка та засновниця Юридичної компанії «Інколанс»	74
Звіт Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності	79

Засновник та видавець:
ТОВ «МЕДІА-БРІДЖ»

Головний редактор:
Олена Андрейкіна-Зварич

Журналіст:
Тетяна Пашковська

Верстка:
Ірина Кирноз

Наклад: 1000 примірників.

Періодичність виходу
6 разів на рік.

Сфера розповсюдження:
загальнодержавна, зарубіжна.

Адреса редакції:
01135, м. Київ,
Вул. Дмитрівська 75

**З питань співпраці,
розміщення реклами
та розповсюдження
звертайтеся:**
тел. (099) 460-20-24
e-mail: office@femida.ua

Свідоцтво про державну
реєстрацію друкованого
засобу масової
інформації:
КВ № 20776-10576 ПР

Видається з 2010 року.
Передрук матеріалів можливий
лише за наявності письмової
згоди редакції.

Думка редакції може не збігатись
з думками авторів.

Відповідальність за зміст реклами
несуть рекламодавці.

Видруковано:
підрядник ФОП Кудіна Г.О.,
на типографії
Товариство з обмеженою
відповідальністю
«Арт Студія Друку»

ЯКІВ ВОРОНІН

**Адвокат, керуючий партнер «Адвокатського бюро Якова Вороніна»,
доктор юридичних наук, доцент та засновник проєкту «стягниБорг»**

Сьогодні у всіх на вустах законодавча ініціатива щодо підвищення податків в Україні. За словами можновладців, це має вирішити потребу у додаткових коштах для фінансування оборони. Чи виправданий такий крок під час воєнного стану, адже це може доволі сильно вплинути на бізнес та пересічних українців? Чи може таке різке підвищення податкового навантаження призвести до зростання тіньової економіки, виплат зарплат «у конвертах», скорочення виробництв?

Коли ми говоримо про підвищення податків для фінансування оборони, то маємо чітко розуміти: це не просто зміна кількох цифр у законодавстві. Це рішення, яке вплине на життя мільйонів українців та може визначити траєкторію розвитку нашої економіки на роки вперед.

Давайте поглянемо на ситуацію комплексно. Так, держава потребує додаткових коштів — це факт, з яким важко сперечатися. За прогнозами уряду, підвищення військового збору з 1,5% до 5%, збільшення податку на прибуток банків до 50% та запровадження нових зборів для підприємців мало б принести до бюджету додатково 58 мільярдів гривень до кінця 2024 року.

Але виникає перше серйозне питання: чи реально ми досягнемо цієї мети саме таким шляхом? Моя практика та спілкування з бізнесом показують, що ситуація набагато складніша, ніж може здатися на перший погляд.

Почнемо з банківського сектору, оскільки тут зміни найбільш очевидно-радикальні. Підвищення податку на прибуток банків до 50% може здаватися простим рішенням — адже банки демонструють високі прибутки, тож нехай більше платять до бюджету. Але є декілька критичних мо-

ментів, які чомусь випадають з публічної дискусії.

Якщо поглянути на перші дев'ять місяців 2024 року, то банки заробили майже 118 мільярдів гривень чистого прибутку — ніби як непогані показники. Але диявол, як завжди, криється в деталях — значна частина цього прибутку формується коштом процентних доходів від державних цінних паперів та депозитних сертифікатів НБУ. По суті, виходить доволі парадоксальна ситуація: держава через підвищений податок забирає половину доходів, які банки отримують від інвестицій у державні ж цінні папери.

Ще один важливий аспект — в країні працює понад 60 банків, з яких 26 мають іноземний капітал. При цьому системно важливими визнано лише 15 установ. Для великих державних банків, таких як ПриватБанк чи Ощадбанк, такий податок хоч і створить додаткове навантаження, але навряд чи стане критичним викликом. А от невеликі банки опиняться під серйозним тиском — деякі з них можуть зіткнутися з необхідністю виходу з ринку.

Якщо говорити про реальний сектор економіки, то тут ситуація ще складніша. За даними останніх досліджень, 55% компаній не зможуть компенсувати працівникам підвищення військового збору —

це вказує на реальний ризик того, що частина заробітних плат піде в тінь.

Особливо гостро це питання стоїть для малого та середнього бізнесу. З 1 січня 2025 року ФОПи першої, другої та четвертої груп мають сплачувати фіксовану суму — 800 гривень щомісяця як військової збір. Для підприємців третьої групи встановлено ставку 1% від обороту.

На перший погляд, можливо, і не критично. Але якщо врахувати скасування воєнної пільги щодо ЄСВ — картина стає зовсім іншою. На практиці це означає, що підприємець другої групи щомісяця має сплатити мінімум 4160 гривень податків, навіть якщо в нього не було доходу.

І тут ми підходимо до ключового питання — інвестиційної привабливості. За результатами останнього опитування НБУ у третьому кварталі 2024 року, лише 18% підприємств планують залучати іноземні інвестиції протягом наступних 12 місяців. Повномасштабне вторгнення, безсумнівно, повпливало на скорочення іноземних інвестицій, але виникає проблема у внутрішніх рішеннях, адже цей показник значно знизився навіть порівняно з попереднім кварталом, коли становив майже 22%. Доволі тривожний сигнал.

За дев'ять місяців 2024 року податкова провела на чверть менше документальних перевірок ФОПів, порівняно з аналогічним періодом минулого року. Здавалося б, гарна новина для бізнесу. Проте в цій історії є один нюанс, який змушує замислитися: при зменшенні кількості перевірок сума штрафних санкцій зросла майже у шість разів

Щодо IT-сектору — Diia.City United вже виступила проти необґрунтованого підняття податків з обороту компаній та доходів фізосіб. А вже держава взяла на себе зобов'язання щодо стабільності податкового режиму для технологічного бізнесу в Дія.Сіті, і підвищення податків суперечить цим зобов'язанням.

Що особливо важливо розуміти — ми живемо в глобальному світі. IT-компанії, на відміну від традиційного бізнесу, надзвичайно мобільні. Вони можуть легко перенести свої операції в інші юрисдикції, якщо податкові умови стануть не вигідними. А це означає не просто втрату податкових надходжень — це втрата високооплачуваних робочих місць та експортного потенціалу.

В розрізі розмови про додаткові надходження до бюджету — чомусь одразу думаємо про підвищення податків. Але парадокс у тому, що держава щороку втрачає значно більше через неефективність існуючої системи, і це не припущення, адже стан речей співвідноситься з конкретними показниками.

Втрати бюджету від ухилення від оподаткування зараз сягають 400-568 мільярдів гривень. Це майже в десять разів більше, ніж планується отримати від підвищення податків. І що особливо важливо — з цієї суми 120-167 мільярдів припадає на «сірий» імпорт та контрабанду. Іншими словами, основні втрати відбуваються в інших сферах.

Візьмемо, наприклад, банківський моніторинг. За минулий рік один з найбільших банків виявив

понад 12 тисяч клієнтів-дропів, через рахунки яких проходить близько 200 мільярдів гривень щороку. Ще 5 тисяч карток використовувались на сайтах нелегальних казино. І це дані лише одного банку.

Як варіант, подивимось на гральний бізнес. За підсумками минулого року в тіні продовжувало залишатися близько 50% цього сектору. Через нелегальних букмекерів та онлайн-казино держбюджет втрачає орієнтовно 37 мільярдів гривень. Якщо додати сюди недоотримані податки від легального бізнесу — це ще 27 мільярдів. Разом маємо 64 мільярди гривень потенційних надходжень. І це ж лише в одному секторі.

Ще один показовий приклад — підакцизні товари. Через «сірі» схеми держава втрачає близько 40 мільярдів гривень на рік. У нафтогазовій галузі тінюва частка у першому кварталі 2024 року зросла до 18%. У тютюновій — до 19%. В алкогольній — аж до 41%.

Цілком логічно замість підвищення податків варто зосередитися на детінізації економіки. Але детінізація — це ж не просто популярна ідея. Це комплекс конкретних заходів, які потрібно впроваджувати системно. І тут є три ключові напрямки.

Перший — це реформа митниці. Не просто зміна керівництва, а повне перезавантаження. За оцінками експертів, повне перезавантаження БЕБ, митниці та податкової здатне принести бюджету до 200 мільярдів гривень. Це майже вдвічі більше, ніж пла-

нується отримати від підвищення податків.

Другий напрямок — це диджиталізація податкової системи. Автоматизація процесів, електронний аудит, мінімізація людського фактора — все це не просто полегшує життя бізнесу, а й робить ухилення від податків технічно складнішим.

Варто зрозуміти один важливий момент: податкова політика, яку зараз пропонують, може стати не просто тимчасовим викликом, а справжнім бар'єром для економічного відновлення України — вона створює системні викривлення на ринку.

Болючою також є тема податкових перевірок під час війни. Яка тенденція спостерігається у 2024 році? Які тенденції сьогодні у судовій практиці щодо оскарження результатів податкових перевірок, на чий бік стають суди?

Якщо спробувати описати ситуацію з податковими перевірками у 2024 році метафорично, то це схоже на пробудження після довгої зими. Два роки обмежень (спочатку через COVID-19, потім через повномасштабне вторгнення) створили своєрідний мораторій на діяльність податкових органів щодо перевірок. Але з відновленням перевірок наприкінці 2023 року ми побачили кардинально новий підхід контролюючих органів.

Цікаво, що за дев'ять місяців 2024 року податкова провела на чверть менше документальних перевірок ФОПів, порівняно з аналогічним періодом минулого

року. Здавалося б, гарна новина для бізнесу. Проте в цій історії є один нюанс, який змушує замислитися: при зменшенні кількості перевірок сума штрафних санкцій зросла майже у шість разів.

За минулі дев'ять місяців податкова провела 5483 документальні перевірки ФОПів. Для порівняння, у 2021 році таких перевірок було 31178, тобто в середньому 2600 щомісяця. Зараз цей показник знизився до 600.

Але якщо подивитися на суму donaraxувань — вона сягнула 2,33 мільярди гривень. Причому після оскарження податкових рішень ця сума знизилася до 1,06 мільярда — платникам вдалося відстояти менше половини donaraxувань, тоді як інша половина включає кількість до нарахувань. Єдиний спосіб уникнути втрати коштів через donaraxування податків — це їх оскарження в суді.

Також необхідно звернути увагу на зміну фокуса перевірок. Якщо раніше податкова часто зосереджувалася на формальних порушеннях, то зараз ми бачимо більший інтерес до схем дроблення бізнесу, питань трансфертного ціноутворення, контролю за готівковими операціями. Особливо це помітно в контексті нових лімітів на банківські перекази та посилення фінансового моніторингу.

Важливо розуміти, що ця трансформація відбувається на фоні загального посилення фіскального тиску. Наприклад, заплановане підвищення військового збору до 5% створює додаткові ризики для бізнесу. У такій ситуації компаніям доводиться балансувати між необхідністю оптимізації податкового навантаження та ризиком потрапити під пильну увагу контролюючих органів.

Окремо хочу наголосити на тому, що змінився й підхід до проведення самих перевірок. Податкові органи почали активніше використовувати дані з різних джерел — від банківської звітності до інформації про зовнішньоекономічні операції. Це робить перевірки більш комплексними та складними для платників податків з точки зору захисту своїх інтересів.

Втім, практика показує, що податківцям інколи бракує розу-

Навіть впровадження РРО, яке мало стати панацеєю від «сірого» готівкового обігу, призвело лише до появи нових схем. Замість фіскалізації готівкових операцій частина бізнесу просто перейшла на альтернативні способи розрахунків або взагалі пішла в тінь

міння специфіки роботи бізнесу в умовах воєнного стану. Особливо це помітно у справах, пов'язаних з неможливістю виконання податкових обов'язків через об'єктивні обставини війни.

Верховний Суд у 2024 році сформував кілька принципово важливих позицій. Перша стосується адміністративного арешту майна у випадку недопуску до перевірки. У справі № 640/17091/21 суд фактично змінив усталену практику, вказавши, що оскарження наказу про перевірку не є підставою для відмови у розгляді питання про арешт майна. Це серйозно ускладнило життя тим платникам податків, які раніше використовували тактику затягування через оскарження наказів.

Друга важлива позиція стосується неможливості виконання податкових обов'язків під час війни. У справі № 160/19575/22 Верховний Суд чітко зазначив: самого факту воєнного стану недостатньо. Платник податків має довести, що неможливість виконання обов'язків була реальною та об'єктивною, а не формальною. При цьому суд встановив досить високу планку доказування — потрібно надати документи про конкретні руйнування, втрату обладнання, відсутність доступу до документації.

Також показовою в цьому контексті є справа № 280/6527/22, де платник намагався обґрунтувати неможливість подання звітності через військові дії. Але виявилось, що він продовжував реєструвати податкові накладні — це стало ключовим аргументом проти нього. Суд вирішив: якщо платник міг здійснювати одні операції в електронному кабінеті, значить, міг виконувати й інші обов'язки.

Особливо важливо розуміти контекст цих змін. Якщо раніше

справи часто розвалювалися через процедурні порушення, то тепер ми бачимо набагато ґрунтовніший підхід до збору та аналізу доказів.

Чи регулює сьогодні податкова політика, окрім прозорого сегменту економіки, і тіньові схеми?

Податкова політика в Україні — це старий та вже не дуже й смішний анекдот про лікаря, який лікує здорову ногу замість хворої. Справа в тому, що податкова система створює додатковий тиск на прозорий сектор економіки, майже не зачіпаючи тіньовий.

Про цифри та показники ми вже говорили — при цьому за ними стоять конкретні механізми та схеми, які продовжують працювати, попри всі зусилля контролюючих органів.

Показово, що навіть впровадження РРО, яке мало стати панацеєю від «сірого» готівкового обігу, призвело лише до появи нових схем. Замість фіскалізації готівкових операцій частина бізнесу просто перейшла на альтернативні способи розрахунків або взагалі пішла в тінь.

Особливо гострою ця проблема стала у 2024 році, коли на фоні воєнного стану з'явилися нові виклики. Деякі підприємці, зіткнувшись з об'єктивними труднощами ведення бізнесу, змушені шукати «альтернативні» шляхи виживання. І податкова система замість того, щоб допомогти їм залишитися в легальному полі, часто підштовхує до тіньових схем.

На мою думку, ключова проблема полягає не стільки в технічних можливостях контролю, скільки в самому підході до регулювання. Замість того, щоб створювати умови, за яких працювати в легальному полі буде вигідніше, ніж у тіні,

ми посилюємо тиск на тих, хто вже працює прозоро. Це призводить до зворотного ефекту — розширення тіньового сектору замість його скорочення.

Тому без зміни самої філософії податкового регулювання, без переходу від «каральної» до «стимулюючої» моделі, ми будемо продовжувати спостерігати ситуацію, коли податкова система ефективно контролює тих, хто і так працює прозоро, залишаючи практично недоторканим тіньовий сектор.

Чому в Україні спостерігається такий попит на послуги «дропів»?

Феномен «дропів» — це не просто проблема банківської системи, це індикатор значно глибших процесів в економіці. Коли ми говоримо про масштаби (через такі схеми проходить близько 200 мільярдів гривень щороку), важливо розуміти, що за цими цифрами стоїть складний комплекс економічних та соціальних факторів.

Показово, що попит на послуги дропів зростає паралельно з посиленням контролю за фінансовими операціями. Нові ліміти на банківські перекази (150 тисяч гривень на місяць для переказів між картками фізичних осіб) — це спроба боротьби з симптомами, а не з причиною хвороби. Схеми просто адаптуються: відкриваються рахунки в кількох банках, використовується криптовалюта, з'являються нові способи обходу обмежень.

Європейський досвід тут показовий. У ЄС пішли іншим шляхом — обмежили тільки готівкові операції до 10 тисяч євро, але не чіпали безготівкові перекази між картками. Натомість посилили контроль за криптовалютами та розширили перелік установ,

Коли бізнес бачить, що держава створює зрозумілі та справедливі правила гри, він готовий працювати прозоро

які мають звітувати про підозрілі операції. Це створює більш збалансовану систему контролю.

В українських реаліях проблема набагато глибша. Один з найбільших банків за менш ніж рік виявив понад 12 тисяч клієнтів-дропів. До цього додаються ще близько 5 тисяч карток, які використовувались на сайтах нелегальних казино. Але навіть маючи такі дані, держава часто безсила — для ефективного аналізу такого обсягу інформації потрібні потужні технічні ресурси та кваліфіковані фахівці, яких наразі не вистачає.

Що особливо тривожно — поточна система контролю часто створює проблеми для звичайних громадян, але майже не зачіпає реальних порушників. Кількість звернень, пов'язаних з фінансовим моніторингом, зростає з 181 випадку у 2022 році до 413 у 2023-му. При цьому значна частина цих звернень — це скарги на помилкове блокування рахунків законослухняних громадян.

Моя позиція — тут потрібні сучасні технології аналізу даних, кваліфіковані фахівці, чіткі процедури перевірки підозрілих операцій. Але головне — треба працювати над першопричинами: чому виникає попит на послуги дропів?

Без відповіді на це питання будь-які обмеження буде лише створювати незручності для законослухняних громадян, не зупиняючи реальних порушників.

Сьогодні також точиться багато дискусій щодо так званого дроблення бізнесу. Частина гравців ринку вважають це способом збагачення для підприємців, інша частина називає це стратегією виживання. Яка Ваша позиція з цього приводу?

У цій боротьбі з дробленням бізнесу ми часто забуваємо про важливий нюанс. Коли підприємець розділяє свій бізнес на кілька ФОПів — це не завжди про ухилення від податків. Часто це

єдиний спосіб вижити в умовах, коли система оподаткування створює надмірне навантаження. І тут важливо розуміти: проблема не в тому, що бізнес шукає шляхи оптимізації, а в тому, що система не залишає йому інших опцій.

Коли підприємець, який платить білу зарплату, забезпечує офіційне працевлаштування, змушений конкурувати з тими, хто взагалі працює в тіні — про яку рівність умов можна говорити?

Дещо контроверсійний тут є приклад IT-сектору. Держава створила спеціальний режим Дія.City, визнаючи, що стандартна система оподаткування не відповідає реаліям цієї галузі. Але чому така логіка не поширюється на інші сектори економіки? Чому ми вважаємо нормальним створювати особливі умови для одних і тиснути на інших? Не маю на меті позбавити айтивців пільг, але ситуація досить дивна.

Досвід показує: коли бізнес бачить, що держава створює зрозумілі та справедливі правила гри, він готовий працювати прозоро. Але коли система змушує вибирати між виживанням та повною легальністю — не дивуйтеся, що підприємці обирають виживання.

Головна думка в тому, що боротьба з дробленням бізнесу має починатися не з посилення контролю, а зі створення умов, коли працювати легально буде вигідніше, ніж шукати шляхи оптимізації. Це складніший шлях, який вимагає системних змін, але тільки він дійсно може дати довгостроковий результат.

Що можете сказати про так званий «Клуб білого бізнесу», покликаний начебто підтримати сумлінних платників податків?

«Клуб білого бізнесу» — це, на жаль, типовий приклад того, як гарна ідея перетворюється на порожню декларацію. Замість створення реальних механізмів підтримки сумлінних платників податків ми отримали чергову

«вітрину», яка не має нічого спільного з реальними потребами бізнесу.

Особливо цинічно це виглядає на тлі останніх законодавчих ініціатив. З одного боку, держава створює такі собі «преміум-клуби» для бізнесу, а з іншого — готує підвищення військового збору з 1,5% до 5%, збільшує податок на прибуток банків до 50% та запроваджує нові збори для підприємців.

Якщо говорити про реальні механізми підтримки сумлінного бізнесу, то вони мають базуватися на трьох принципах. Перший — передбачуваність податкової політики. Другий — справедливість оподаткування, коли всі працюють за однаковими правилами. І третій — ефективне адміністрування, яке не створює додаткового навантаження на бізнес.

Сьогодні жоден з цих принципів не працює повною мірою. Замість системних змін ми отримуємо косметичні ініціативи на кшталт «Клубу білого бізнесу», які не вирішують реальних проблем. Це схоже на спробу пофарбувати фасад будинку, в якому протікає дах: виглядає красиво, але не вирішує головної проблеми.

Якщо проаналізувати алгоритми та ризики повернення до класичної моделі оподаткування, наскільки вона підходить нашій країні?

Питання повернення до класичної моделі оподаткування набагато складніше, ніж здається на перший погляд. Маємо чітко розуміти — класична модель формувалася в умовах стабільної ринкової економіки, де правила гри не змінюються щомісяця. Але чи можемо ми зараз говорити про таку стабільність? Питання риторичне.

Є й інший важливий аспект — адміністративній. Класична модель передбачає усталені правила гри між державою та бізнесом — в нормі вони мають бути ще й справедливими. У нас же зберігається

практика, коли податкові органи спочатку донараховують податкові зобов'язання, а потім підприємство має доводити свою правоту в судах.

Найбільший ризик полягає в тому, що спроба швидкого повернення до класичної моделі може спровокувати нову хвилю тінізації економіки. Бізнес просто не встигне адаптуватися до нових вимог, особливо враховуючи поточні обмеження на банківські операції та посилений фінансовий моніторинг.

Водночас було б неправильно повністю відкидати класичну модель. Нам рано чи пізно все одно доведеться рухатися в цьому напрямку, але це варто буде робити, як мінімум, поступово, зберігаючи ті елементи поточної системи, які довели свою ефективність.

Оптимальний шлях — це створення гібридної моделі, яка поєднує базові принципи класичного оподаткування з гнучкими механізмами адаптації до кризових явищ. Така модель має враховувати специфіку воєнної економіки та необхідність швидкої післявоєнної відбудови.

Ключовий момент — забезпечення передбачуваності податкової політики. Бізнес має розуміти не тільки поточні вимоги, але й бачити чіткий план трансформації системи на найближчі 3-5 років. Без цього будь-які зміни будуть сприйматися як чергове посилення фіскального тиску, а не як системні реформи.

З якими проблемами бізнес сьогодні найчастіше звертається до Вас як до адвоката?

Якщо говорити про останні тенденції, то характер звернень суттєво змінився. Якщо раніше домінували питання класичного податкового планування, то зараз бізнес найчастіше стикається з більш комплексними проблемами.

Одна з найгостріших проблем цього року — блокування податкових накладних. Особливо складно, коли блокування відбувається через формальні причини, а підприємство реально працює і має всі підтверджуючі документи.

Для загальної картини: щомісяця під блокування накладних

потрапляють 23-24 тис. платників податків, що становить приблизно 15% від усіх представників бізнесу, які взагалі подають ПН/РК на реєстрацію.

Після відновлення податкових перевірок значно зросла кількість звернень щодо оскарження їх результатів.

Ну і, звісно, багато звернень пов'язано з новими ініціативами щодо підвищення податків.

Бізнес намагається зрозуміти, як адаптуватися до нових умов, не порушуючи закон. Особливо це стосується малого бізнесу, для якого збільшення фіскального навантаження може стати критичним.

Досить показовою є ситуація зростання запитів на превентивний юридичний супровід. Бізнес усвідомив, що краще заздалегідь проконсультуватися з фахівцем,

ніж потім розв'язувати проблеми в суді. Особливо це стосується питань структурування бізнесу та податкового планування. Адже в умовах постійних змін законодавства дуже важливо розуміти не тільки поточні вимоги, але й можливі ризики в майбутньому.

Але найголовніше, що я можу відзначити — змінився сам підхід бізнесу до розв'язання юридичних питань. Якщо раніше багато хто сприймав юридичний супровід скоріше як вимушену формальність, то зараз приходиться розуміти, що це невіддільна частина звичних бізнес-процесів, особливо в умовах постійних змін законодавства та посилення контролю з боку держави.

Як самостійно ефективно перевірити бізнес-партнера в умовах війни?

Інструменти та методи для перевірки бізнес-партнерів у своїй основі лишилися майже тими самими, але деякі механізми оновились та додалися — в Україні все-таки відбулась певна трансформація бізнес-середовища.

Практика показує, що найефективнішим досі є комплексний підхід з використанням спеціалізованих агрегаторів бізнес-даних на кшталт YouControl чи OpenDataBot — вони дозволяють швидко отримати базовий зріз інформації. Але важливо розуміти, що це лише перший рівень перевірки.

В сучасних реаліях критично важливим став аналіз санкційних списків. Причому йдеться не лише про українські санкції — необхідно перевіряти списки ООН, ЄС, США, Великобританії та інших країн. Особливу увагу варто приділяти змінам у структурі власності компанії, адже часто це може бути спробою обійти санкційні обмеження.

Окремої уваги заслуговує репутаційний аналіз. В умовах війни

репутаційні ризики можуть бути не менш небезпечними, ніж фінансові. Тут важливо використовувати комплексний моніторинг інформаційного поля — від Google Alerts до спеціалізованих платформ аналізу репутації.

Серед індикаторів підвищеного ризику особливу увагу варто звертати на непрозору структуру бенефіціарів, особливо якщо вона веде до офшорних юрисдикцій. Також насторожити має відсутність чіткої інформації про керівний склад або часті зміни в ньому.

Важливо розуміти, що сам факт наявності «червоних прапорців» не означає, що з компанією не можна співпрацювати. Але це привід для більш детального аналізу та, можливо, запровадження додаткових механізмів контролю у відносинах з таким контрагентом.

З практики, найефективнішим є порівняльний аналіз інформації з різних джерел. При цьому важливо регулярно оновлювати дані, адже ситуація може змінюватися дуже швидко — компанія, яка вчора виглядала надійною, сьогодні може потрапити під санкції або зіткнутися з серйозними проблемами.

Також рекомендую звертати увагу на те, як потенційний партнер сам ставиться до питань прозорості.

- Якщо компанія
- відкрита до діалогу,
- готова надавати
- додаткову інформацію
- та документи —
- це зазвичай хороший
- знак. Якщо ж присутні
- спроби уникнути
- відповідей —
- задумайтесь

У підсумку хочу наголосити: в умовах війни краще витратити більше часу на ретельну

перевірку, ніж потім вирішувати проблеми з ненадійним партнером. Адже ціна помилки зараз може бути досить високою.

Які бачите шляхи зменшення кількості податкових спорів в Україні та альтернативні методи їх вирішення?

Податкові спори завжди були і, мабуть, залишатимуться одним із найскладніших викликів для бізнесу та держави. Ба більше, вони — своєрідний індикатор здоров'я економіки.

Але наразі статистика показує дещо парадоксальну ситуацію — кількість податкових перевірок зменшилася на чверть, але сума штрафних санкцій зросла майже у шість разів. Це свідчить про те, що наявна система потребує серйозного переосмислення.

Давайте поглянемо на це питання ширше. У світі відбувається зміна розуміння ролі податків та методів їх адміністрування. Наприклад, Естонія взагалі відмовилася від оподаткування реінвестованого прибутку, і це змінило відносини між бізнесом та податковими органами. Це стимулює бізнес до реінвестування, що сприяє економічному зростанню. Звісно, це не означає, що бізнес-відносини стали ідеальними, але кількість конфліктів з податковими органами стала значно меншою.

Йдемо далі, ще один такий приклад — Сінгапур, який створив систему, де податковий комплаєнс став частиною бізнес-культури, а не примусовим та суто формальним обов'язком.

В українських реаліях, звісно, особливо не поекспериментуєш, але є певні речі, які ми можемо втілити в життя вже зараз.

Першим кроком може бути впровадження системи альтернативного вирішення спорів. Але це не просто про копіювання західних моделей медіації, а про створення

Оборонна промисловість стає потужним драйвером економічного зростання

адаптованої до українських реалій системи. Рівень «мінімум» — створити в ДПС спеціальні підрозділи досудового врегулювання, які б працювали за механізмом «спочатку діалог, потім спір».

Ще один важливий елемент — зміна самої філософії податкового контролю. Замість каральної моделі варто перейти до превентивної. Податкова служба повинна стати не просто контролером, а партнером для бізнесу, який допомагає уникнути помилок та порушень. Ідеальний податківець майбутнього — це геть не контролер, а радше бізнес-консультант з глибоким розумінням економічних процесів.

І нарешті — підвищення професійного рівня як податківців, так і платників податків. Часто спори виникають через банальне нерозуміння норм законодавства або неправильне їх тлумачення. При тому як з однієї сторони, так і з іншої.

Насправді, зменшення кількості податкових спорів — це ж не просто ідея або технічне завдання. Це можливість повністю переосмислити відносини між державою та бізнесом, створити нову парадигму, де податки стають не тягарем, а інструментом розвитку суспільства. Це питання довіри між державою та бізнесом, питання ефективності економіки в цілому. І вирішувати його потрібно комплексно, враховуючи інтереси всіх сторін.

Які Ваші особисті економічні прогнози на 2025 рік?

Прогнозування в умовах війни — справа дещо невдячна, але спробою поділитися своїм баченням ситуації.

Почну з головного — український бізнес входить у 2025 рік із серйозними викликами в податковій сфері. За моїми спостереженнями, це може призвести до певної турбулентності в перші місяці року, поки бізнес адаптуватиметься до нових умов.

Проте є й позитивні сигнали. Оборонна промисловість стає

потужним драйвером економічного зростання. Держава планує надати податкові пільги на суму 154,7 мільярда гривень, з яких 85 мільярдів спрямують саме в оборонний сектор. Це створює цікаві можливості для розвитку суміжних галузей.

Що стосується інфляції — очікується рівень близько 9,7%. Це високий показник, але якщо згадати двозначні цифри минулих років, то ситуація виглядає керованою. Втім, бізнесу доведеться тримати руку на пульсі, особливо враховуючи можливе зростання курсу долара до 45 гривень.

Окремо хочу відзначити ситуацію з трудовими ресурсами. Високий рівень безробіття (близько 15%) парадоксально поєднується з дефіцитом кваліфікованих кадрів у багатьох галузях. Це створює специфічні виклики для бізнесу та може вплинути на темпи економічного відновлення.

У підсумку, 2025 рік, на мою думку, стане роком адаптації до нової економічної реальності. Бізнес, який зможе пристосуватися до підвищеного податкового навантаження та знайти нові рішення, матиме хороші перспективи для зростання. Водночас, критично важливим буде вміння управляти ризиками та швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища.

В одному з випусків FEMIDA.UA Ви розповідали про створення спеціального чат-бота, який автоматизує процес стягнення боргів – стягниБорг!. Як працює система сьогодні? Чи багато українців звертаються до вас за допомогою?

Ми створили стягниБорг, щоб зробити процес стягнення боргів максимально простим та доступним для всіх. В основі лежить проста ідея: людина не повинна витрачати купу часу та грошей, щоб повернути те, що їй належить за законом.

Механізм роботи максимально простий: користувач спілкується з ботом, як зі звичайним співроз-

мовником у месенджері, відповідає на прості запитання про ситуацію та обставини виникнення боргу. На основі цих відповідей бот автоматично генерує всі необхідні юридичні документи та надає покрокові інструкції щодо подальших дій.

Що важливо — ми досі зберігаємо безкоштовний базовий функціонал. У тарифі «Дій самостійно» користувач отримує всі необхідні документи та детальні інструкції без жодної оплати. Для тих, хто потребує повного юридичного супроводу, ми пропонуємо тариф «Без турбот», де наші адвокати беруть на себе всю роботу з документами та комунікацією з судом.

Цікаво, що серед користувачів боту ми все частіше бачимо професійних юристів та адвокатів. Вони використовують його для оптимізації рутинної роботи з документами, що для нас є своєрідним підтвердженням якості та надійності системи. Адже коли професіонали обирають наше автоматизоване рішення замість ручного заповнення документів — це говорить саме за себе.

Щодо статистики звернень — присутнє зростання. При цьому, за нашою статистикою, близько 70% користувачів успішно проходять весь процес самостійно, використовуючи лише базовий функціонал та наші інструкції. Це підтверджує нашу початкову мету — зробити механізм захисту прав доступним для кожного громадянина, незалежно від його юридичної підготовки чи фінансових можливостей.

Наразі ми працюємо над розширенням функціоналу з використанням штучного інтелекту, який дозволить ще більше персоналізувати юридичні рішення та зробити їх максимально ефективними для кожного конкретно-випадку.

Цей проєкт — наш внесок у розвиток українського legal tech сектору, який, сподіваюся, допоможе зробити правосуддя більш доступним для кожного українця.

Ідеальний податківець майбутнього — це геть не контролер, а радше бізнес-консультант з глибоким розумінням економічних процесів

Керуючий партнер Адвокатського об'єднання «Globa&Globa»

Костянтин Глоба

АО «Globa&Globa» — новий стандарт у юридичній практиці України

У 2024 році юридична спільнота України отримала нового амбітного гравця — адвокатське об'єднання «Globa&Globa». Засноване родинами братів Костянтина і Артема Глоби, це об'єднання стало уособленням поєднання багаторічних сімейних традицій, сучасного підходу до юриспруденції та міжнародних амбіцій

Назва, яка об'єднує цінності та ідеї

Назва «Globa&Globa» — це більше, ніж відображення родинних зв'язків. Вона символізує взаємопідтримку, єдність і спадковість поколінь. Ідея, закладена в назві, нагадує про те, що кожен член команди є не лише професіоналом, а й частиною великої родини, яка працює разом задля досягнення спільної мети — захисту прав та інтересів клієнтів.

Ідеологія та місія компанії

«Globa&Globa» створено на базі принципів довіри, професіоналізму та відповідальності. Місія компанії — надавати клієнтам не просто юридичні послуги, а комплексний супровід, який вирішує найскладніші питання та перевершує очікування.

Ключові цінності

«Довіра починається з деталей». Кожна справа розглядається з максимальною ретельністю, адже дрібниці формують великі досягнення.

«Більше, ніж ви очікуєте». Прагнення досягти найкращого результату стає рушійною силою команди.

«Ваша справа — наша сім'я». Кожен клієнт стає частиною спільноти, де його інтереси захищають із тією ж турботою, як у власній родині.

Основні напрями роботи

«Globa&Globa» працює у вузькоспеціалізованих галузях права, забезпечуючи клієнтам найвищу якість обслуговування.

Основні практики об'єднання

— Кримінальне право та WCC: захист у справах про економічні, посадові та корупційні правопорушення, представництво у судах.

— Корпоративне право та захист бізнесу: реєстрація компаній, супровід M&A угод, due diligence, юридичний захист бізнесу.

— Інтелектуальна власність: реєстрація торгівельних марок і патентів, захист прав, експертиза об'єктів ІВ.

— Антикорупційне право: перевірки, аудит, захист репутації у справах про корупційні обвинувачення.

— Військове право: допомога військовим, супровід бронювання працівників, отримання статусу критичності.

— Судові спори: представництво у комерційних, адміністративних, цивільних справах, переговори, мирові угоди.

Команда адвокатів «Globa&Globa»

Об'єднання «Globa&Globa» — це не просто група висококваліфікованих адвокатів, а добре

структурована система невеликих команд, створених кожним адвокатом у межах своєї спеціалізації.

Кожен старший адвокат очолює свою групу, яка складається з помічників і колег-адвокатів, що працюють у визначених галузях права. Така структура дозволяє забезпечити одночасно глибоку спеціалізацію та гнучкість у прийнятті рішень.

Кожна команда всередині об'єднання має достатню автономність, що дозволяє швидко приймати ефективні рішення у межах своєї спеціалізації. Це забезпечує оперативність та адаптивність у вирішенні завдань клієнтів.

Хоча кожна група працює автономно, усі команди активно співпрацюють між собою. Така синергія дозволяє комплексно підходити до справ, які вимагають залучення фахівців із різних галузей права.

Усі команди працюють у сприятливому середовищі, яке заохочує професійний розвиток.

Кожен адвокат і помічник має можливість удосконалювати свої навички, брати участь у навчаннях, семінарах та конференціях.

Самостійність команд дозволяє їм обирати оптимальні підходи до вирішення завдань, удосконалюючи власні стратегії та методики.

Така структура роботи забезпечує баланс між автономністю та командною взаємодією. Адвокати мають свободу приймати рішення,

співпраці та розширення своєї присутності на глобальному рівні.

Чому варто обирати «Globa&Globa»

Клієнти обирають компанію «Globa&Globa» за принципи, які базуються на чесності, відкритості та професіоналізмі. Серед основних переваг:

— абсолютна конфіденційність — уся інформація клієнтів зберігається в межах команди;

— індивідуальний підхід — кожен клієнт отримує персоналізоване рішення, яке відповідає його потребам і очікуванням;

— висока експертність — команда складається з вузькопрофільних спеціалістів, які досконало розуміють особливості своєї галузі;

— міжнародна підтримка — завдяки активній діяльності за кордоном клієнти можуть бути впевненими у своєму юридичному захисті навіть за межами України.

Плани на майбутнє

Попереду в «Globa&Globa» — амбітні плани: розширення представництв, розвиток міжнародної практики, залучення нових партнерів, участь у законодавчих реформах.

Об'єднання прагне встановити нові стандарти у юридичній галузі, поєднуючи професіоналізм, етичність і людяність.

Кожен крок на цьому шляху спрямований на те, щоб стати прикладом у сфері юриспруденції. «Globa&Globa» формує культуру довіри, відповідальності та професійної досконалості, встановлюючи нові горизонти для юридичного бізнесу в Україні та за її межами.

«Globa&Globa» не обмежується кордонами рідної країни, впевнено інтегруючись у міжнародну спільноту. Об'єднання вже має представництва в Польщі та активно розвиває партнерські відносини з іншими країнами, зокрема Таїландом

що дозволяє ефективно працювати в межах своєї спеціалізації, а взаємопідтримка між командами гарантує комплексний підхід до вирішення найскладніших завдань.

Міжнародний розвиток: шлях до глобального успіху

«Globa&Globa» не обмежується кордонами рідної країни, впевнено інтегруючись у міжнародну спільноту. Об'єднання вже має представництва в Польщі та активно розвиває партнерські відносини з іншими країнами, зокрема Таїландом. Така стратегія дозволяє компанії надавати якісні послуги клієнтам з усього світу, відкриваючи нові горизонти для

- «Globa&Globa» — це об'єднання сильних, незалежних професіоналів, які разом створюють успішні рішення для своїх клієнтів.

«Globa&Globa» — це команда, яка не просто вирішує юридичні питання, а змінює життя клієнтів на краще, ставлячи нові орієнтири для всієї юридичної галузі

Костянтин Дорошенко

Про розвиток практики White Collar Crime, прогнози та плани на наступний рік

— **Пане Костянтине, практика White Collar Crime динамічно розвивається навіть в умовах повномасштабної війни. Які тренди в управлінні та розвитку WCC Ви відслідковуєте та виділяєте особисто для себе? Як змінився попит на послуги цієї практики за останній рік?**

— Стрімко розвиватися практика White Collar Crime почала доволі давно, ще до початку повномасштабної війни. Старт у розвитку вона отримала зі створенням Національного антикорупційного бюро, Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та Вищого антикорупційного суду. З цього моменту почали з'являтися кримінальні провадження щодо топ-менеджменту великих державних компаній, керівників місцевого самоврядування, центральних органів виконавчої влади тощо.

З'явилися не тільки «класичні» кримінальні провадження, як-от надання неправомірної вигоди чи її одержання, а і справи щодо великих економічних корупційних схем.

Відповідно, ця практика останні 10 років розвивається дуже стрімко. На сьогодні в умовах повномасштабної війни у держави немає недоторканих суб'єктів, до яких не могли би виникати

«питання» щодо їхньої діяльності. Тому зараз кримінальні справи розслідуються і щодо міністрів, і щодо народних депутатів та представників великого бізнесу. І ця практика продовжуватиме динамічно розвиватися найближчі роки.

Зазначу, що попит на цю практику існує не тільки з боку клієнта, а й з боку внутрішнього юридичного ринку. Багато адвокатів та юридичних фірм, які, зокрема, є новими, починають вести справи цієї практики. Тому конкуренція зростає, що завжди породжує якість.

Попит також існує, оскільки правоохоронна система на сьогодні працює без будь-яких кордонів, без будь-яких заборон. З'являються мультигалузеві кримінальні провадження, які потребують вузькоспеціалізованих знань не тільки в сфері кримінального права та процесу, а й в інших галузях права. І справи дійсно дуже різнопланові, де поєднуються багато галузей економіки та галузей права – наприклад, зі сфери земельних правовідносин, паливно-енергетичного комплексу, нафтопереробки тощо.

— **Сьогодні кримінальні провадження стають все складнішими та потребують залучення більшої кількості**

адвокатів з різним бекграундом та знаннями. Скільки у Вашій команді адвокатів у практиці WCC?

— У нашому об'єднанні ця практика — одна із основних. І вона стрімко розвивається, як і на ринку загалом.

- У нас суто по справах White Collar Crime працюють 7 адвокатів.
- Але ми продовжуємо розширювати штат. Так, лише найближчими місяцями плануємо залучити в команду цієї практики ще пару адвокатів та суттєво збільшити штат помічників адвокатів і юристів

Також до вирішення таких справ ми залучаємо наших адвокатів, які практикують не тільки у практиці кримінального права та процесу, а й адвокатів судової практики, наприклад. Це необхідно для отримання галузевої експертизи, зокрема і з тих питань, які розслідуються в кримінальних провадженнях. Адже ми надаємо нашому клієнту максимального ефективну прозору послугу,

Зараз кримінальні справи розслідуються і щодо міністрів, і щодо народних депутатів та представників великого бізнесу

Клієнти White Collar Crime потребують постійного супроводу та підтримки, цілодобової залученості адвоката до їхньої проблеми

чітке і структуроване бачення вирішення його проблеми, досліджуємо ризики тощо.

— Які ключові вимоги клієнта WCC до свого адвоката?

— Важливо, щоб такий адвокат мав авторитет. А це здобувається не один рік на основі успішного професійного досвіду. Звісно, база — відмінно володіти знаннями в галузі кримінального права та процесу, вміти стратегічно розробляти правову позицію, прораховувати всі тактичні шляхи, думати наперед. Щоб надавати клієнту комплексну експертизу, необхідно мати ґрунтовні знання і в інших галузях.

Як правило, клієнти White Collar Crime потребують постійного супроводу та підтримки, цілодобової залученості адвоката до їхньої проблеми. Це передбачає регулярне консультування та інформування, бо клієнт хоче володіти всіма обставинами справи та розуміти, як буде здійснюватися його захист, який передбачуваний результат можливо отримати, які є ризики в його справі, сильні і слабкі сторони правової позиції. Тому клієнт у таких справах максимально занурений у процес, а відтак комунікація адвоката і клієнта має бути на найвищому рівні. Плюс оперативність виконання доручень та тактичних задач клієнта, адже судові розгляди в таких справах мають пріоритетне значення. Відповідно, кількість і частота судових засідань, процесуальних слідчих дій, які відбуваються, — доволі інтенсивна.

Якщо раніше в цій практиці зазвичай були прості економічні злочини, то зараз правоохоронні органи зазначають, що це складні корупційні схеми, складні схеми заволодіння майном, латентні злочини — ті, які вчиняються із застосуванням новітніх технологій, за допомогою нових фінансових механізмів, із залученням великої кількості осіб.

— Якщо говорити про міжнародну правову співпрацю, питання екстрадиції та Інтерполу — чи оперативніше відпрацьовуються європейськими колегами запити та звернення Генпрокурора? Чи є у вас такі представництва?

— Дійсно, останнім часом чимало запитів, пов'язаних із

державним та міждержавним, міжнародним розшуком по лінії Інтерполу. З початком повномасштабної війни значна кількість українців мігрувала за межі України, де отримали тимчасовий прихисток, зокрема в країнах Європейського Союзу, та навіть на інших континентах. Але ж до таких осіб на території України можуть виникати кримінально-правові питання щодо їхньої попередньої діяльності.

На сьогодні цікава практика надання правової допомоги особам, які розшуковуються по лінії Інтерполу, оскільки в цій частині національне законодавство містить багато моментів як для зловживання з боку правоохоронної системи, так і чимало прогалин, які можуть використовуватися при здійсненні захисту осіб в питаннях екстрадиції. Маємо успішний досвід ведення таких кейсів.

Зараз кількість таких запитів значно збільшилася. І вони розглядаються в інших країнах. У ЗМІ можна прочитати про екстрадиційні справи, де європейські країни здебільшого відмовляють у задоволенні таких запитів. Це відбувається з кількох причин — і через повномасштабну війну, і через те, що в Україні не може бути забезпечено справедливий суд або ж належні умови утримання під вартою.

Але є випадки, коли європейські країни таки екстрадують відповідних осіб до території України. Тому і в нашому об'єднанні є справи, пов'язані з екстрадицією. І на сьогодні жодного нашого клієнта не екстрадували. Тож для нас ця практика є успішною.

— Яка конкуренція наразі у цій сфері на вітчизняному ринку?

— Дуже багато гучних справ, пов'язаних з екстрадицією, які так чи інакше належать до практики White Collar Crime.

Звісно, є адвокати, які вузько профілюються саме на питаннях екстрадиції та Інтерполу, зокрема і щодо розшукуваних осіб за «загальнокримінальні» злочини. Проте я не вважаю, що на ринку вже є чітко сформована практика щодо екстрадиції. Більшість адвокатів, які практикують в сфері White Collar Crime, мають

справи та клієнтів, які так чи інакше пов'язані з екстрадицією.

Не можу сказати, що на ринку є конкуренція в сфері екстрадиції. Вона існує в White Collar Crime. А екстрадиція є частиною і цієї практики, і практики кримінального права, і навіть захисту бізнесу, якщо клієнт перебуває за межами України.

— Аналізуючи національну практику WCC, яких справ сьогодні найбільше та який запит у клієнтів?

— Здебільшого найбільш резонансні і актуальні справи — ті, які розслідуються Національним антикорупційним бюро, Державним бюро розслідувань та Бюро економічної безпеки. Такі справи часто стають публічними, їхній перебіг активно висвітлюється в ЗМІ та обговорюється суспільством.

- Зараз найбільше
- справ, пов'язаних
- з привласненням,
- розтратою або
- заволодінням чужим
- майном (стаття 191
- Кримінального кодексу
- України)

Як правило, сторона обвинувачення декларує, що це складні схеми заволодіння майном, його розтрати чи привласнення. Ці злочини також є корупційними, якщо вчинені відповідним суб'єктом. І саме такі справи є найбільш складними, оскільки, як уже зазначав, є мультигалузевими та потребують фахових компетентних знань з різних галузей права.

— Також виділив би справи, пов'язані з наданням та одержанням неправомірної вигоди. Якщо говорити про дуже великі суми, то прокурори такі злочини називають певною мірою латентними, тобто коли вживаються міри для приховування фактів одержання чи надання такої неправомірної вигоди. Також правоохоронці зазначають, що часто застосовуються і міжнародний елемент, і новітні фінансові інструменти, що є певною новизною на ринку.

— Які фактори є ключовими для успіху в практиці White Collar Crime?

— Фактори для успіху є ключовими не лише для цієї практики, а й для всіх інших. Це — ґрунтовні знання різних галузей права, вміння якісно та чітко формулювати думки, збирати та аналізувати великі обсяги даних, розробляти дієву тактику і стратегію, ефективно керувати командою адвокатів і юристів, які залучаються до роботи над кейсом, та мотивувати команду на результат. Та й навіть ораторське мистецтво має значення — те, наскільки переконливо адвокат виступатиме в суді, теж впливає на результативність.

— Як загалом оцінюєте здійснення правосуддя у кримінальному судочинстві?

— Якщо говорити про систему судів загальної юрисдикції, то вона залишає бажати кращого. Тут є як об'єктивні, так і суб'єктивні фактори.

По-перше, це нестача суддів у судах загальної юрисдикції. Відповідно, справи слухаються довго, часто з невиправданими затримками, порушуються як можливі розумні строки розгляду самих справ, так і права учасників цього судочинства. Бо тут ми говоримо про осіб, які тримаються під вартою, або права і свободи яких обмежуються. І це обмеження буває занадто тривалим.

Такі справи можуть розглядатися роками, інколи навіть десятиліттями. Тому вирішення питання наповнення судів загальної юрисдикції на сьогодні стоїть дуже гостро. Ще одне питання — якісне наповнення судів. Судді, які здійснюватимуть судочинство, повинні мати відповідні фахові критерії, які до них висуваються, — мати знання, досвід, як професійний, так і життєвий.

Якщо говорити про антикорупційну систему органів правосуддя, то Вищий антикорупційний суд теж перевантажений, кількість справ та їхній обсяг занадто великий. Зараз проходять конкурси з добору суддів і до суду першої інстанції, і до апеляційної палати Вищого антикорупційного суду.

Змінюється законодавство щодо одноособового розгляду кримінальних проваджень певної категорії в цих судах. Сподіваюся, це сприятиме тому, щоб правосуддя здійснювалося без зайвих затримок, оперативно, якісно і на високому рівні.

— Чи можете розповісти про цікаві кейси вашого адвокатського об'єднання у сфері WCC?

— Ми маємо доволі багато публічних резонансних справ у цій сфері. Звісно, деталі справ є конфіденційними. Але загалом у них фігурує велика кількість осіб, які підозрюються чи обвинувачуються у вчиненні злочинів. Усі ці справи великі, об'ємні та складні. Але професійний багаторічний досвід адвокатів нашого об'єднання, сформована команда мотивованих юристів, дозволяє ефективно працювати з такими справами та отримувати прогнозований результат.

— Які бачите виклики та прогнози WCC у 2025 році?

— Ця практика точно буде розвиватися. Але всі виклики складно передбачити, адже багато об'єктивних факторів, основний з яких — повномасштабна війна. Як уже зазначав, зараз немає недоторканих. Впевнений, будуть з'являтися нові, складні та заплутані, справи.

Будуть перевірки використання допомоги наших західних

партнерів, відповідно, зростатиме кількість кримінальних проваджень щодо суб'єктів, які ці кошти використовували. А щоб Україна стала інвестиційно привабливою, має відбуватися активна боротьба з корупцією, що теж породжуватиме нові і нові кримінальні провадження.

— Поділіться планами вашого адвокатського об'єднання на наступний рік.

— Нам майже 10 років. Напередодні цього ювілею ми робимо дуже важливий крок — ребрендинг.

Зараз активно працюємо над оновленням нашого візуалу, формуванням нової комунікаційної стратегії, яка включає і діджитал-складову. Усе це втілюємо на основі затвердженої стратегії розвитку нашого об'єднання на наступні кілька років.

Ця стратегія включає не лише роботу із зовнішніми стейкхолдерами, але і поглиблену роботу із командою. Це і навчання та розвиток, причому не лише хард, а й софт скілів, і створення кадрового резерву, залучення молодих фахівців та їхнє професійне зростання всередині нашої фірми тощо. Також плануємо вийти на новий рівень у реалізації проєктів корпоративної соціальної відповідальності.

Але про це все розкажемо згодом, 2025 рік буде цікавим і насиченим для нас. Впевнений, що наші зміни пройдуть ефективно та якісно, і наступні 10 років нашої діяльності стануть ще більш успішними.

Загалом же, партнерський склад та команда мотивовані, ми готові до оновлення, розвитку, змін, тому активно і з захопленням занурюємося в цей процес.

Не можу сказати, що на ринку є конкуренція в сфері екстрадиції. Вона існує в White Collar Crime. А екстрадиція є частиною і цієї практики, і практики кримінального права, і навіть захисту бізнесу, якщо клієнт перебуває за межами України

2025 рік буде цікавим і насиченим для нас. Впевнений, що наші зміни пройдуть ефективно та якісно, і наступні 10 років нашої діяльності стануть ще більш успішними

Керуючий партнер
групи компаній «Аксіліум»,
адвокат

Назар Мужик

«Аксіліум» — це група компаній, яка надає повний спектр послуг з управління проблемними активами та заборгованістю

Яка структура та основна місія групи компаній «Аксіліум»?

«Аксіліум» — це група компаній, яка надає повний спектр послуг з управління проблемними активами та заборгованістю. До складу групи входять адвокатське об'єднання, колекторська компанія, фінансова компанія та приватні виконавці.

Місія групи компаній «Аксіліум» полягає у створенні стійкої, прозорої й ефективної екосистеми для управління заборгованістю в Україні. Ми орієнтуємося на витіснення компаній з російським капіталом, активно заміщуючи їх українськими та міжнародними партнерами, які поділяють цінності незалежності, національного суверенітету та етичних стандартів ведення бізнесу.

Що вас вирізняє серед інших юридичних компаній, які послуги надає «Аксіліум»??

Ми пропонуємо стягнення проблемної заборгованості на всіх етапах: legal collection, soft collection, примусове виконання та викуп боргів (факторинг).

Нашою особливістю є наявність можливості самостійно забезпечити супровід на всіх етапах стягнення без залучення підрядників. Звісно, це впливає на вартість та швидкість послуг. Наші клієнти, здебільшого, це банки та фінансові установи. Ми розуміємо, що наше завдання — вирішення існуючої проблеми без створення нової.

Максимальна ціль — вивести актив з непрацюючої фази і при цьому зберегти лояльність боржника до свого кредитора.

В чому ваш секрет забезпечення ефективності та злагодженості роботи колективу?

Основна цінність — це люди, наша команда. У нас діє спеціальна система відбору працівників, ми вкладаємо багато зусиль у розвиток та мотивацію кожного співробітника. Підтримуємо відкриту корпоративну культуру, де кожен може висловити свої ідеї.

Я особисто дуже ціную командну роботу і переконаний, що тільки в колективі, де панує довіра та дисциплінованість, можна досягати значних результатів.

Зауважу, що кожен із партнерів безпосередньо задіяний в операційній діяльності.

Також у нас гнучкий підхід та висока персоналізація рішень для кожного клієнта. Ми фокусуємось на впровадженні сучасних технологічних новацій у всі сфери нашої діяльності.

А як ви ставитесь до можливостей ШІ в контексті вашої діяльності?

Позитивно. Ми широко застосовуємо ШІ, адже він може допомогти живій людині бути ефективнішою. Також у певних випадках за допомогою ШІ можна мінімізувати можливість помилки. Зокрема, ми використовуємо ШІ для аналізу та планування ефективної стратегії стягнення боргу.

Чи можете визначити три основні складові роботи з клієнтами?

Насправді, цей перелік набагато ширший, але якщо зосередитися на трьох, то це будуть: розуміння потреб клієнта, правильна обрана стратегія та досягнення максимального результату.

Я дуже ціную командну роботу і переконаний, що тільки в колективі, де панує довіра та дисциплінованість, можна досягати значних результатів

Рік заснування: **2020**

Кількість працівників: **40**

Перетворюємо виклики на рішення

Auxilium (Аксіліум) — група компаній, яка діє у сфері управління проблемною заборгованістю, вирішенні майнових і корпоративних спорів, конфліктів при веденні бізнесу

До складу групи компаній входить колекторська компанія, адвокатське об'єднання, фінансова компанія та приватні виконавці в регіонах України.

Досвід роботи з державними та комерційними банками, ключовими фінансовими компаніями.

Наявність інноваційного програмного забезпечення для ефективного супроводу процесів Legal collection.

- > **11 тис.** виграних судових процесів
- > **3 млрд. грн.** стягнуто на користь клієнтів
- > **700 млн. грн.** вартість реалізованого майна
- > **4 млрд. грн.** перебуває в обслуговуванні на різних стадіях стягнення

ПОСЛУГИ:

1. Soft collection (позасудове стягнення)
2. Legal collection (судове стягнення)
3. Купівля та обслуговування портфелів NPL
4. Комплексний супровід виконавчого провадження
5. Стягнення заборгованості будь якої складності приватними виконавцями на всій території України
6. Вирішення корпоративних спорів, протидія рейдерству

Адреса: Київ, вул. Б. Хмельницького, 58А

Email: auxilium.company@gmail.com

Телефон: +38 068 07 64 096

Керуючий партнер
Назар МУЖИК

Партнер
Назар ПАВЛЮК

Партнер
Петро ЗОРЕНА

Світлана Трофимчук

Війна закінчиться, але стосунки, які ми побудуємо зараз, залишаться з нами і з нашими дітьми

Пані Світлано, які ключові зміни Ви спостерігаєте у сфері сімейного права за останні роки?

Останні роки принесли суттєві зміни в сферу сімейного права. Однією з найпомітніших тенденцій стало збільшення справ, пов'язаних із транснаціональними шлюбами та питаннями захисту дітей у таких ситуаціях. Також зростає увага до рівного розподілу обов'язків батьків після розлучення. Цифровізація процесів, як-от можливість подання документів онлайн чи дистанційні засідання суду, значно полегшила доступ до правосуддя, проте створила виклики, зокрема щодо конфіденційності даних і технічних складнощів.

Ви згадували, що збільшилася кількість конфліктів, пов'язаних із дітьми. Що саме стало причиною цих проблем?

Під час війни діти стають чи не найболючішою темою в сімейних

спорах. Особливо це стосується розлучених пар. На жаль, часто жінки маніпулюють дітьми, обмежуючи батьків у спілкуванні. Це трапляється з різних причин: через страх, небажання відпустити дитину до іншого міста чи просто через образу на колишнього чоловіка. Водночас багато чоловіків, які перебувають у зоні бойових дій або служать у ЗСУ, просто фізично не можуть брати участь у житті дитини так, як вони б цього хотіли. Це породжує нерівність і, на жаль, іноді конфлікти.

Що б Ви порадили родинам, які зараз переживають кризу?

Найголовніше — це спілкування. Говоріть, слухайте одне одного і не бійтеся звертатися за допомогою — до адвоката, психолога чи медіатора. У сучасному світі немає нічого соромного в тому, щоб звернутися за підтримкою. І пам'ятайте: у будь-якому конфлікті є можливість знайти рішення, якщо обидві сторони готові працювати над цим. Війна закінчиться,

але стосунки, які ми побудуємо зараз, залишаться з нами і з нашими дітьми.

З якими проблемами сьогодні найчастіше звертаються клієнти?

Найпоширенішими є такі питання:

- розподіл спільно нажитого майна під час розлучення — через економічні труднощі ці справи стали частішими та складнішими;
- визначення місця проживання дітей — це завжди емоційно складні процеси, адже на перший план виходять інтереси дитини;
- захист від домашнього насильства (на жаль, через стреси війни кількість таких справ зростає);
- питання спадщини, особливо у випадках, коли майно знаходиться на окупованих територіях або спадкодавець перебував за кордоном.

Дії росії кваліфікуються як воєнні злочини. Наша держава робить усе можливе, щоб зафіксувати кожен випадок. Органи влади співпрацюють із міжнародними партнерами, такими як ООН і Міжнародний кримінальний суд, для повернення дітей і притягнення винних до відповідальності. За останніми даними, понад 20 тисяч дітей були насильно депортовані

Чи звертаються до Вас за допомогою військовослужбовці або їхні родини? Які проблеми найбільш актуальні?

Так, я працюю з багатьма військовослужбовцями та їхніми сім'ями. Серед найбільш актуальних питань:

- оформлення компенсацій з приводу загибелі захисників, особливо якщо мова йде про цивільних дружин чи дітей від попередніх шлюбів;
- захист прав військових, які стали жертвами дискримінації чи неналежного ставлення;
- соціальне забезпечення — пільги, виплати, питання житла для ветеранів і їхніх родин.

Що можете сказати про складнощі, які виникають у цивільних дружин загиблих воїнів ЗСУ при отриманні компенсацій? Чи ведете такі справи?

Такі справи є у моїй практиці, і вони дійсно непрості.

- Законодавство України чітко регламентує, хто має право на компенсацію.
- Якщо пара перебувала у цивільному шлюбі, довести факт спільного проживання може бути складно

Це вимагає ретельної роботи з доказами: показання свідків, документи про спільне майно чи побут. Подібні ситуації демонструють, що законодавство потребує вдосконалення, щоб не допустити дискримінації цивільних партнерів.

Яка наразі ситуація із всиновленням дітей в Україні?

Процес всиновлення ускладнився через війну. Тимчасово припинено процедури міжнародного всиновлення, щоб запобігти незаконному вивезенню дітей за кордон. Натомість активно працюють програми тимчасового прихистку дітей, які залишилися без батьківського піклування. Велика кількість українських родин готові всиновити, але війна створює безпекові й юридичні перешкоди.

Сьогодні у ЗМІ багато повідомлень про насильницьке вивезення українських дітей до росії. Чи вирішується це питання на законодавчому рівні?

Ця проблема стала одним із найважчих викликів для України. Дії росії кваліфікуються як воєнні злочини. Наша держава робить усе можливе, щоб зафіксувати кожен випадок. Органи влади співпрацюють із міжнародними партнерами, такими як ООН і Міжнародний кримінальний суд, для повернення дітей і притягнення винних до відповідальності. За останніми даними, понад 20 тисяч дітей були насильно депортовані.

Ви часто працюєте pro bono. Які справи берете безкоштовно?

Моя основна мета — допомогти тим, хто цього найбільше потребує. Pro bono я працюю у справах, пов'язаних із захистом жертв домашнього насильства, правами дітей, компенсаціями для сімей загиблих військових. Особливу увагу приділяю питанням, що стосуються внутрішньо переміщених осіб. Для мене це не просто робота, а можливість зробити свій внесок у відновлення справедливості.

Розкажіть про один із нещодавніх успішних кейсів, яким Ви пишаєтеся.

Останнім часом я багато працюю над справами, де йдеться про відновлення батьківських прав для чоловіків, які повернулися з фронту.

Один із кейсів, яким я дуже пишаюся, — це справа військового, якого обмежили у праві бачитися з дитиною, поки він служив. Завдяки злагодженій роботі ми не тільки відстояли його право на спілкування, але й допомогли сім'ї знайти компроміс, що дозволило уникнути тривалих судових процесів.

Також я веду справи переселенців, які змушені розлучатися через різницю в очікуваннях або втрату зв'язку. У кожному випадку важливо пам'ятати, що будь-яке рішення має враховувати інтереси дитини та забезпечувати стабільність.

Станіслав Ліфлянчик

З якими основними проблемами стикається українська адвокатська спільнота під час війни?

На сьогоднішній день їх декілька.

Перша проблема — пошук клієнтів. Через постійне психологічне напруження, що створюється в суспільстві новинами, люди весь час чекають «ядерки», наступу, контрнаступу, масової мобілізації, підриву АЕС, ракетних обстрілів, шахедних атак, економічної кризи, переговорів і багато, багато іншого. А в такому психологічному стані їм якось не до юридичного аспекту свого життя, бо згідно піраміди Маслоу знаходяться вони на перших трьох ступенях, в стані фізичного виживання. Тож нам, адвокатам, доводиться підлаштовуватись під ринок, шукати нові способи реклами, підходити до залучення клієнтів, взаємодії з ними тощо.

Друга проблема — тотальне порушення базових прав людини і штучне перешкоджання адвокатській діяльності з боку представників органів влади. Я зараз кажу про ТЦК і поліцію, бо щодня я отримую по два-три звернення від людей, чиїх близьких викрали прямо з вулиці та повезли примусово проходити ВЛК, що завжди закінчується мобілізаційними розпорядженнями та відправкою до навчальних військових частин. Не допомагають в цих випадках людям ні відстрочки, ні броні, ні-

чого. Поліція в цих випадках або допомагає затримувати громадян, або не втручається взагалі, виклики ігнорує, а якщо і приїжджає, то стоїть в стороні, хіхікає.

- Адвокати, що
- приїжджають
- на виклик в ТЦК,
- опиняються в стані
- лисиці, яка забігла
- в майстерню
- з виробництва
- хутряних комірців.
- Простіше кажучи,
- немає жодної гарантії,
- що вони зможуть
- вийти з ТЦК,
- а не будуть незаконно
- поневолені разом
- з їх клієнтами

Також і в кримінальних процесах адвоката доволі легко вивезти з участі, пригрозивши «відправкою на штурм посадки», залишаючи громадянина сам на сам зі слідством, прокуратурою і судом.

З цим болючим питанням цікава штука. Прокурори, слідчі, судді — мають бронь від мобілізації, а єдиний, хто захищає права громадян від порушення закону вищепереліченими, адвокат — ні. Тож працювати стає абсолютно неможливо, оскільки

майже не залишається законних важелів, якими адвокати можуть користуватись при захисті прав і законних інтересів клієнта.

Чи стикалися Ви особисто із корупцією в судах?

Адвокатська етика та кримінальний кодекс не дадуть мені навести приклади, бо всі випадки, коли я був впевнений, що мої опоненти застосували так званий «адміністративний ресурс», є на рівні моїх особистих висновків, які я не можу довести. Корупція — один із найскладніших злочинів з точки зору доведення, адже щоб зафіксувати факт отримання хабаря, необхідно спіймати хабарника «за руку». А в ретроспективі це ж абсолютно неможливо.

Тож чи стикався я з корупцією в судах? Я впевнений, що так. Чи можу я стверджувати, що то була корупція? На жаль, ні.

З точки зору адвоката, як можете наразі охарактеризувати роботу української судової системи?

Пацієнт скоріш живий, ніж мертвий (с). Насправді, суди — це ледве не єдиний спосіб в Україні захистити права громадян та юридичних осіб. Наприклад, в абсолютній більшості адміністративні суди стають на бік платника податків, а не податкової чи митниці. Чи якщо взяти сімейні спори стосовно дітей, то суди з повною відданістю розбираються з кожною справою окремо і

Необхідно впровадити хоча б дисциплінарну відповідальність судді за певну кількість хибних рішень. Не може бути такого, щоб суддя міг абсолютно безкарно виносити повну маячню, що впливає на життя та добробут громадян і підприємців

Повинна бути персональна відповідальність судді за затягування розгляду справи більше ніж на 6 місяців, бо інколи жахливо величезні строки розгляду справи можуть звести нанівець сенс існування справи

намагаються дотримуватись максимального балансу між реалізацією прав батьками і дітьми.

Чи є недоліки в судовій системі? Так! І їх безліч, починаючи від тривалих строків розгляду, закінчуючи абсурдними правовими позиціями.

Чи є судова система гнилою і безглуздою? Абсолютно ні. Нею просто треба вміти користуватись.

Чи потрібна судовій системі реформа? Так. Потрібна. Судову систему треба зробити по-справжньому незалежною від виконавчої влади, а це можливо лише тоді, коли посади хоча б суддів Верховного Суду та Конституційного Суду стануть виборними, а не призначатимуться Президентом.

Що, на Вашу думку, у судочинстві необхідно докорінно змінювати чи поліпшувати?

По-перше, необхідно впровадити хоча б дисциплінарну відповідальність судді за певну кількість хибних рішень. Не може бути такого, щоб суддя міг абсолютно безкарно виносити повну маячню, що впливає на життя та добробут громадян і підприємців.

Наприклад: скасував апеляційний суд десять рішень на квартал — позбавлення премій, скасував двадцять — відправка в школу суддів на підвищення кваліфікації, скасував тридцять — звільнення.

По-друге, повинна бути персональна відповідальність судді за затягування розгляду справи більше ніж на 6 місяців, бо інколи жахливо величезні строки розгляду справи можуть звести нанівець сенс існування справи. Люди ж приходять до суду не за тим, щоб суддю подіставати своїми бідами, а для вирішення життєвих ситуацій. Тож справи повинні почати розглядатись швидко.

По-третє, треба прописати обов'язки судді поважати учасників процесу так само, як і вони суд, бо нерідко судді відносяться до сторін, як до скалок в оці, а до адвокатів, як до прислужників, що вічно не догоджають Його Честі.

По-четверте, треба «шось решать» з призначеннями суддів, бо купа судів просто недоукомплектована вершниками правосуддя, і як результат — справи, що

надходять до таких судів, розглядаються роками. Чому Президент не підписує укази про їх призначення — загадка.

Є ще багато пропозицій, але особисто мені хотілося б, щоб виконали хоча б ці.

За якою допомогою сьогодні найчастіше звертається бізнес до адвокатів?

Можу виділити топ-5 видів звернень бізнесу.

На першому місці проблеми з податковою та митницею. Податкові перевірки, блокування податкових накладних, застосування митницею звичайних цін, валютний контроль.

На другому — фінансовий контроль. Після того, як банкам дали карт-бланш на «жорсткий» фінансовий контроль, банківські клерки в один момент вирішили, що клієнти їм більше не потрібні, та почали розривати договори на банківське обслуговування з кожним, хто їм не подобається. Як результат — підприємства втрачають рахунки і не можуть фактично приймати та сплачувати кошти. А це тягне за собою фінансову відповідальність перед контрагентами, порушення податкових зобов'язань, валютного контролю та багато іншого.

Навіщо це зроблено, не знаю, але складається стійке враження, що держава поставила перед собою священну ціль — знищити національний бізнес.

На третьому — звісно ж, стягнення заборгованості. На початку «повномаштабки» деякі особливо хитрі комерсанти вирішили, що можуть прикритися форс-мажором та просто не платити борги чи не виконувати обов'язки за договором. Хоча для 99,99% учасників правовідносин ніякого форс-мажору насправді немає. Тож доводиться їх «трусити» через суд. Та і звичайні класичні договірні відносини нікуди не ділись, тож доводиться нерідко ходити до суду, щоб отримати своє.

На четвертому — банкрутства. На жаль, це наша реальність. Коли великий бізнес не зміг справитись з викликами сьогодення, доводиться йти в процедури ліквідації.

Ну і на п'ятому місці — поточна діяльність, тобто консультації, договори, корпоративні зміни, реєстрації, ліквідації тощо.

Які можете назвати актуальні на сьогодні кримінально-правові виклики для бізнесу?

Як кажуть, в Україні обшук — це ознака успіху. Якщо ваш бізнес потрапив в кримінальну справу, то можливо у вас все дуже круто. Жартую.

Кримінально-правовий виклик для будь-якого українського бізнесу на всі часи є один — це чиєсь бажання забрати те, що йому не належить. Рейдерські захоплення, шахрайства, підробки документів і приховування від податків нікуди не зникли, тож на цьому полі буде завжди багато роботи для тисяч адвокатів.

Чи відбулася трансформація клієнтів та їхніх потреб за ці роки великої війни?

Залежить від клієнта. Якщо ми візьмемо бізнес, то змінилось мало чого, бо комерція — вона і в Африці комерція. Завжди буде одне й те саме, за виключенням правовідносин з державою. Тут ми завжди в юридичному екшені, але і це звичне.

А от фізичні особи стали більше розривати шлюби, ділити майно і сперечатись про виховання дітей. До речі, щодо дітей. За останні майже три роки ми отримали абсолютно нову судову практику стосовно виховання дітей на відстані і повернення дітей із-за кордону. Причина в тому, що жінкам і дітям виїжджати з країни можна, а чоловікам зась. Тож жінки, які поїхали, нерідко зникають з поля зору колишніх чоловіків. Як результат — батько позбавляється можливості спілкуватись з дітьми хоча б онлайн, тому доводиться застосовувати складні юридичні процедури, шукати дітей, судитись та іноді навіть повертати дітей додому.

Життєві ситуації жахливі, а от з юридичної точки зору справи доволі цікаві.

Багато юркомпаній наразі займаються послугами pro bono, особливо якщо йдеться про наших військових. Ви відкриті до запитів із правових питань для ЗСУ на безоплатній основі?

Не знаю за інших, а от за себе скажу, що два роки тому ми з партнером відкрили Благодійний фонд «ПроЮкрейн» та зібрали під його дахом більше ніж двадцять юристів, адвокатів.

Ми в цьому БФ надаємо правничу допомогу військовим та їх сім'ям абсолютно безоплатно. Також, я вже півтора року щотижня проводжу вебінари для вдів загиблих воїнів в Благодійній організації «Маємо Жити», консультую їх з різноманітних питань, наразі надав вже більше тисячі таких консультацій.

Я вважаю, що моя допомога і допомога моїх однодумців — не pro bono, а навпаки — вона оплачена на багато років вперед, бо воїни та їх сім'ї сплатили просто непомірно гігантську ціну за те, щоб отримати якісну юридичну послугу. Погодьтесь, що поки вони кладуть своє здоров'я і життя за збереження нашої країни, ми маємо можливість щодня спокійно працювати. Тож це дуже дороге коштує.

Дякую кожному воїну і кожному члену його сім'ї за те, що маю

можливість робити свою справу та давати це інтерв'ю. Низький уклін вам всім. Якщо я можу бути вам корисним — завжди до ваших послуг.

Розкажіть про найцікавіші останні кейси з Вашої практики.

Їх доволі багато. Та і що вважати цікавим?

З банками та фінансовими компаніями зараз цікаво виходить. Декілька років тому вони чомусь вирішили, що було б круто більше не укладати паперові договори, а підписувати електронні, шляхом оформлення анкети, заявки приєднання. На підставі таких договорів вони надавали кредитів, ну і звісно, що низка клієнтів-боржників їх не повернули. Тож банки та фінкомпанії почали звертатись з позовами про стягнення заборгованості з тіла кредиту, відсотків і неустойки. Але справа в тому, що при електронному кредитному договорі дай Бог, щоб суд стягнув хоча б тіло кредиту, адже відповідно до закону кредитний договір повинен бути виключно в письмовій формі, а не в електронній. Тож суди

дійшли висновку, що такі правовідносини носять характер займу, а не кредиту, тому жодні відсотки та неустойки стягувати не можна.

Отак ми і допомогли десяткам клієнтів повернути банку лише те, що вони брали.

Воєнний 2024 рік відзначився законодавчими новаціями у різних сферах. Які з них Ви вважаєте позитивними, а які потрібно допрацювати?

Чи є зміни та приводи для оптимізму на юридичному ринку — питання риторичне... Втім, оптимізм вселяє вже й те, що цей ринок живий. Послуги трансформуються, доповнюються та розширюються, а головне, що надаються, і в них є чимала потреба. Мені взагалі здається, що правнича допомога в Україні буде завжди дуже затребуваною послугою, бо ми живемо від реформи до реформи, від форс-мажору до форс-мажору, а в такому середовищі без радника не обійтись.

Нас чекають великі справи. Головне, щоб швидше настав мир.

Яна Клименко

Відстрочка від мобілізації: актуальні проблеми та питання

Серед найактуальніших запитань, з якими останнім часом звертаються клієнти, є питання щодо оформлення відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації.

І це не дивно, адже з початку введення воєнного стану через повномасштабне вторгнення країни-агресора РФ на територію України та оголошення мобілізації порядок та умови оформлення відстрочки від призову неодноразово зазнавали змін.

Вичерпний перелік підстав, за якими військовозобов'язані особи не підлягають призову та мають право на оформлення відстрочки, визначений ст. 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» № 3543-XII (далі – Закон). В свою чергу, процедура та порядок оформлення відстрочки військовозобов'язаними та резервістами визначені в Порядку проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період, затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 16.05.2024 № 560 із змінами (далі – Порядок).

Втім, деякі положення цього Порядку суперечать нормам Закону, що в результаті призводить до проблем, з якими стикаються чоловіки при зверненні до територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки (далі – ТЦК та СП) для оформлення відстрочки.

Додатком 5 до Порядку визначений перелік документів, що подаються військовозобов'язаними для отримання відстрочки, і за деякими пунктами цей перелік документів не відповідає положенням ст. 23 Закону.

Наприклад, п. 3 ч. 1 ст. 23 Закону унормовано, що не підлягають призову військовозобов'язані жінки та чоловіки, на утриманні яких перебувають 3 і більше дітей віком до 18 років, крім тих, які мають заборгованість із сплати аліментів, сукупний розмір якої перевищує суму платежів за 3 місяці. Тобто, Законом в даному пункті чітко визначені умови для оформлення відстрочки: це фактичне утримання військовозобов'язаним 3-х і більше дітей віком до 18 років та відсутність заборгованості зі сплати аліментів.

Натомість, Кабінет Міністрів України в Порядку всупереч Закону збільшив перелік документів, які слід подавати чоловікам в ТЦК та СП для доведення факту утримання дітей, якщо шлюб розірвано та/або є діти від двох та більше шлюбів, або діти народженні не в шлюбі. Порядком визначено, що для оформлення відстрочки військовозобов'язаному на підтвердження утримання ним дітей на розгляд комісії треба надати такі документи: рішення суду про розірвання шлюбу та визначення місця проживання дітей з батьком (матір'ю), або рішення органу опіки і піклування про визначення місця проживання з тим із батьків, який є військовозобов'язаним, або письмовий договір між батьками про те, з ким будуть проживати діти та участь другого з батьків у їх вихованні, або рішення суду про встановлення факту перебування дитини на утриманні військовозобов'язаного відповідно до положень ст. 315 ЦПК України, а також договір про сплату аліментів на дитину.

Проте, норми п. 3 ч. 1 ст. 23 Закону не містять як вимоги щодо необхідності підтвердження військовозобов'язаним визначення місця проживання дітей та участь

у вихованні в спосіб, визначений Порядком, так і вимоги про підтвердження сплати аліментів на підставі укладеного договору про сплату аліментів.

Така правова невідповідність призводить до неможливості оформити чоловікам відстрочку від мобілізації, адже комісії схильні вимагати від заявників подання документів саме згідно з переліком, визначеним Додатком 5 до Порядку.

Якщо комісія прийняла рішення про відмову в оформленні відстрочки з наведених підстав, таке рішення можна оскаржувати в судовому порядку. І вже є позитивна судово практика при розгляді спорів з подібних правовідносин, де суди стають на бік військовозобов'язаних та визнають такі рішення ТЦК та СП незаконними (наприклад, рішення Сумського окружного адміністративного суду від 30.10.2024 у справі № 480/6237/24, рішення Миколаївського окружного адміністративного суду від 25.10.2024 у справі № 400/7733/24).

Також зацентую увагу на такій категорії військовозобов'язаних, як студенти та аспіранти, які навчаються за денною або дуальною формою навчання і здобувають рівень освіти, що є вищим за раніше здобутий, і відповідно до п. 1 ч. 3 ст. 23 Закону не підлягають призову під час мобілізації. В більшості випадків ця категорія осіб стикається з проблемою і не може оформити відстрочку від мобілізації через відомості, які формуються з автоматизованої Єдиної державної електронної бази з питань освіти (ЄДЕБО).

Пунктом 62 Порядку встановлено, що для отримання відстрочки студенту/аспіранту слід надати до ТЦК та СП довідку про

здобувача освіти, сформовану в ЄДЕБО за формою, визначеною у додатку 9 до Порядку, яка має містити інформацію, що студентом не порушена послідовність рівнів освіти, визначених ч. 2 ст. 10 Закону України «Про освіту».

ЄДЕБО в автоматизованому режимі при встановленні факту дотримання послідовності враховує і незавершені рівні освіти, і при формуванні довідки про здобувача освіти в ній зазначається помилкова інформація «Так, порушує», що вказує про порушення студентом рівнів послідовності освіти. Наприклад, якщо студента було відраховано з ВНЗ, і він не здобув відповідний рівень освіти, а згодом повторно вступив на цей же рівень для його завершення, то відповідно до Закону України «Про освіту» послідовність рівнів не порушена, проте згідно з помилковими роз'ясненнями Міністерства освіти і науки України (МОН) та відомостей з ЄДЕБО, послідовність вважається порушеною.

На мою думку, студенти мають право на здобуття повної освіти та закінчення навчання, і не повинні нести негативні наслідки через протиправні дії МОН. В таких випадках слід звертатись в МОН із заявою про виправлення помилки в ЄДЕБО, а в разі відмови/бездіяльності МОН — оскаржувати в судовому порядку незаконні дії та зобов'язувати МОН вносити зміни до ЄДЕБО. І вже є певна судова практика на користь студентів, зокрема, рішення Хмельницького окружного адміністративного суду від 02.10.2024 у справі № 560/11803/24, від 21.10.2024 у справі № 560/12116/24; рішення Чернігівського окружного адміністративного суду від 23.10.2024 року у справі № 620/10854/24.

З практики можу сказати, що проблемних аспектів, які виникають у чоловіків при оформленні відстрочки з інших підстав, доволі багато. Тому ця тема обширна, для наступної статті. А в межах цієї публікації надам відповіді на найчастіші запитання військовозобов'язаних.

Чи можна оформити відстрочку від мобілізації без явки до ТЦК та СП?

Так, можна. Але за умови, що військовозобов'язаний перебуває

на військовому обліку у відповідному ТЦК та СП за місцем реєстрації та ним оновлені військовоблікові дані.

Пунктом 58 Порядку визначено, що для оформлення відстрочки військовозобов'язаному особисто слід подати заяву встановленої форми на ім'я голови комісії ТЦК та СП разом з належним чином засвідченими копіями документів, що підтверджують право на відстрочку.

Таку заяву військовозобов'язаний має право відправити Укрпоштою рекомендованим листом з повідомленням або цінним листом з описом вкладення на адресу ТЦК та СП. Згідно із законодавством заява на відстрочку, що направлена в такий спосіб, вважається поданою військовозобов'язаним особисто (аналогічного висновку дійшов Тернопільський окружний адміністративний суд в рішенні від 05.08.2024 у справі № 500/3047/24). Втім, на практиці більшість ТЦК та СП відмовляються розглядати заяви, що надходять поштою, і вимагають чоловіків особисто «фізично» з'явитись із заявою.

- З листопада 2024 року з'явилась можливість оформити відстрочку від мобілізації без явки до ТЦК та СП – онлайн, в оновленій версії застосунку «Резерв+», деяким категоріям військовозобов'язаних, а саме: особам з інвалідністю, чоловікам, на утриманні яких перебуває 3 і більше дітей віком до 18 років, студентам та аспірантам денної форми навчання

Але таким особам відстрочка може бути оформлена онлайн тільки у разі, якщо:

1) особа з інвалідністю отримує пенсію по інвалідності, має чинне пенсійне посвідчення, і по ній містяться відомості в Пенсійному фонді України, які може перевірити ТЦК та СП;

2) військовозобов'язаний, який є батьком 3 і більше дітей віком до 18 років, перебуває з матір'ю дітей в зареєстрованому шлюбі, і в Державному реєстрі актів цивільного стану наявні записи про народження дітей;

3) військовозобов'язаний є студентом, аспірантом навчального закладу освіти за денною або дуальною формою навчання, здобуває рівень освіти вищий за раніше здобутий, у послідовності визначеній ч. 2 ст. 10 Закону України «Про освіту», і в ЄДЕБО містяться відомості, що студентом не порушена послідовність рівнів освіти.

Міністерство оборони працює над тим, щоб оформлення відстрочки в онлайн-режимі було доступним і для інших категорій військовозобов'язаних. Сподіваюсь, що такий функціонал найближчим часом буде доданий в «Резерв+».

На який строк надається відстрочка від мобілізації?

Відстрочка надається військовозобов'язаним на строк дії відповідних законних підстав, але не більш як на строк дії воєнного стану та проведення мобілізації, встановлений Указом Президента України.

Але в моїй практиці клієнти отримували відстрочку і на більший термін, ніж строк дії воєнного стану, а саме: строком на 1 рік з підстав інвалідності, на 2 роки — з підстав виховання дитини з інвалідністю віком до 18 років.

Строк дії відстрочки зазначається комісією в довідці за формою, визначеною у додатку 6 до Порядку. Також ця інформація вноситься ТЦК та СП до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів та має міститись в «Резерв+».

Як продовжити строк дії відстрочки від мобілізації?

Для продовження строку дії відстрочки, з моменту видання Указу Президента України про продовження строку проведення мобілізації, військовозобов'язаному слід подати на розгляд комісії заяву з підтверджуючими документами у паперовій формі.

Порядок передбачає подання заяви і в електронній формі, проте наразі неможливо технічно реалізувати цей спосіб через відсутність електронного кабінету військовозобов'язаного.

Форма заяви для продовження строку дії відстрочки не затверджена Порядком, тому вона може бути подана в довільній формі та направлена засобами поштового зв'язку.

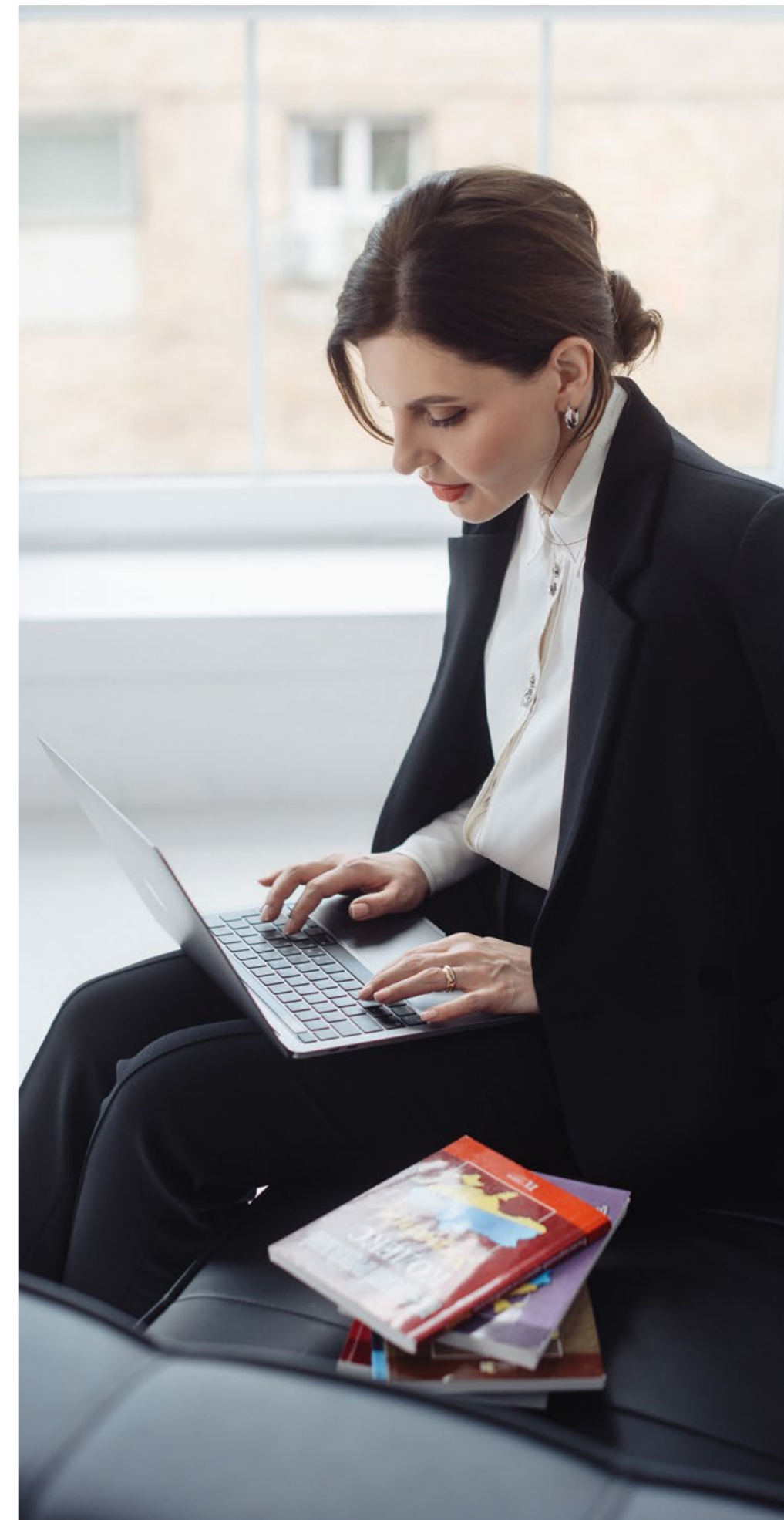
Чи необхідно проходити медичний огляд ВЛК для оформлення відстрочки?

Ні. Згідно з п. 63 Порядку військовозобов'язані, які звернулися до ТЦК та СП з заявою про надання відстрочки, до прийняття рішення відповідною комісією не направляються для проходження медичного огляду для визначення придатності до військової служби.

Втім, якщо військовозобов'язаний не перебував на військовому обліку до звернення з заявою про надання відстрочки, тоді проходження ВЛК є неминучим в межах процедури встановлення категорії придатності до військової служби та постановки військовозобов'язаного на військовий облік. У таких випадках комісія приймає заяву про надання відстрочки до розгляду після проходження ВЛК та внесення інформації щодо військовозобов'язаного до Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів.

Як практикуючий адвокат з 10-річним досвідом, я можу запевнити, що кожний кейс клієнта індивідуальний і має вирішуватись відповідно до ситуації. Для уникнення непорозумінь з ТЦК та СП, проблем при оформленні відстрочки та проходженні ВЛК, для оскарження постанов ВЛК раджу звертатись за юридичною консультацією та правовою допомогою до досвідчених адвокатів Адвокатського бюро «Яни Клименко».

Адвокат,
керівник АБ «ЯНИ КЛИМЕНКО»
Яна Клименко
+38 050 068 15 55
advokat.yanaklimenko@gmail.com
Instagram: **@advokat.klymenko**

Ілля Огороднік

Головне про відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації

Зміни до Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію» набули чинності 18 травня 2024 року. Постановою КМУ від 16 травня 2024 року № 560 було затверджено «Порядок проведення призову громадян на військову службу під час мобілізації, на особливий період» (далі – Порядок), який також визначає порядок надання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації та її оформлення.

На практиці Постанова містить низку недоліків, але механізми, які запроваджені нею, фактично визначили чіткий порядок отримання відстрочки від мобілізації та обмежили перелік необхідних для цього документів, що є набагато ефективнішим.

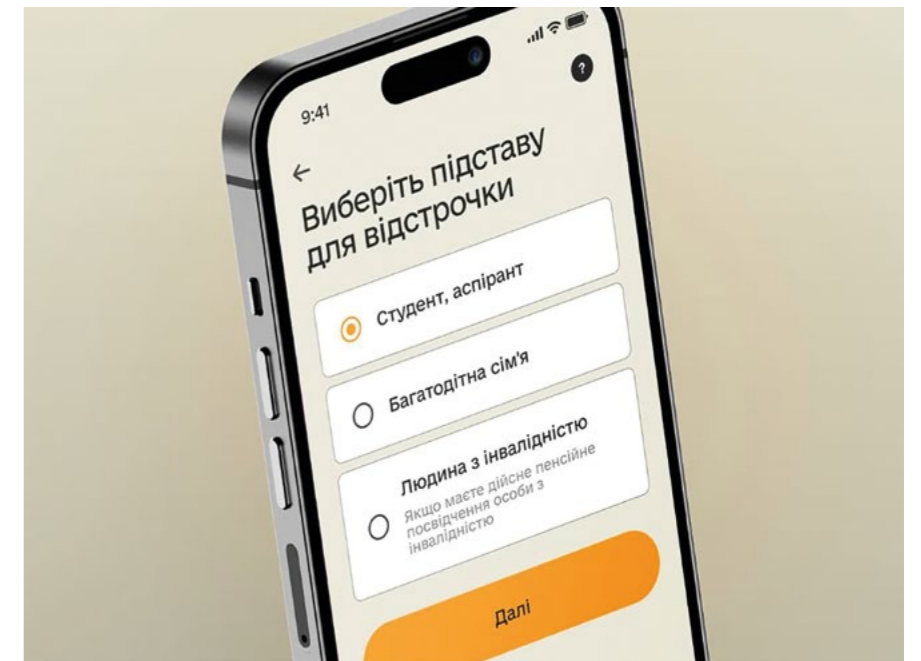
Основними позитивними новелами став п. 63, а саме право осіб, що звернулися за відстрочкою, не проходити ВЛК та не бути мобілізованими до закінчення процесу розгляду даної заяви.

На сьогодні порядок відстрочки від мобілізації виглядає наступним чином.

Для розгляду питань надання військовозобов'язаним відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період при районних (міських) ТЦК та СП (відокремлених відділах) утворюються комісії у складі:

- ▶ голова комісії — керівник районного (міського) ТЦК та СП (відокремленого відділу);

- ▶ члени комісії — представники апарату, структурних підрозділів (освіти та науки, охорони здоров'я, соціального захисту населення, служби у справах дітей, центру надання адміністра-

тивних послуг) районної, міської держадміністрації (військової адміністрації).

У Додатку 5 до Порядку зазначений чіткий перелік документів, що подаються військовозобов'язаним для отримання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації відповідно до підстав, зазначених у статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію». Дуже важливо, що ТЦК та СП не мають права вимагати від військовозобов'язаного будь-які додаткові документи, не визначені Додатком 5.

У разі наявності підстав для одержання відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, військовозобов'язані особисто подають (надсилають) на ім'я голови комісії районного (міського) ТЦК та СП або його відділу заяву за формою, визначеною у додатку 4 Порядку, до якої додаються до-

кументи, що підтверджують право на відстрочку, або копії таких документів, засвідчені в установленому порядку, зазначені у переліку згідно з Додатком 5.

Заява військовозобов'язаного підлягає обов'язковій реєстрації. В розумінні чинного законодавства вираз «засвідчені в установленому порядку» означає нотаріальне засвідчення документів, засвідчення копії документів органом, що їх видав, чи власноручне їх затвердження написом «копія з оригіналом вірна або згідно з оригіналом ПІБ, дата, підпис».

Комісія вивчає отриману заяву та підтверджуючі документи, оцінює законність підстав для надання відстрочки, за потреби готує запити до відповідних органів державної влади для отримання інформації, що підтверджує право заявника на відстрочку, або використовує інформацію з публічних електронних реєстрів.

Резерв +

застосунок для військовозобов'язаних,
призовників, та резервістів

Як користуватись:

Завантажте мобільний застосунок Резерв+ з App Store або Google Play

Відкрийте застосунок та увійдіть у свій акаунт через Bank ID

Після входу ви зможете оновити свої дані та переглянути інформацію про свій статус

Комісія зобов'язана розглянути отриману на розгляд заяву та документи, що підтверджують право на відстрочку, протягом 7 (семи) днів з дати надходження, але не пізніше ніж протягом наступного дня від дати отримання інформації на запити до органів державної влади.

На підставі розгляду отриманих документів комісія ухвалює рішення про надання або відмову у наданні відстрочки. Рішення комісії оформляється протоколом. Про прийняте комісією рішення повідомляється засобами телефонного, електронного зв'язку або поштою заявнику не пізніше ніж на наступний день після ухвалення такого рішення.

У разі позитивного рішення військовозобов'язаному надається довідка із зазначенням строку відстрочки — за формою, визначеною у Додатку 6.

У разі відмови у наданні відстрочки військовозобов'язаному повідомляють письмово із зазначенням причин відмови — за

формою, визначеною у Додатку 7. Таке рішення може бути оскаржене у судовому порядку.

Цікавим є той факт, що до ухвалення комісією рішення військовозобов'язаний не підлягає призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період.

Відстрочка від призову на військову службу під час мобілізації надається на строк дії відповідних законних підстав, але не більш як на строк проведення мобілізації, встановленої Указом Президента України.

У разі продовження строку проведення мобілізації перевірка підстав у військовозобов'язаного на відстрочку від призову на військову службу під час мобілізації відбувається повторно, шляхом повторного звернення військовозобов'язаного за відстрочкою з новою заявою та новим пакетом документів до відповідного ТЦК та СП. Таке повторне звернення з заявою не потрібне особам, які мають право на відстрочку з підстав, зазначених у

пункті 2 частини першої, пунктах 3, 4, 5 частини третьої статті 23 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію». Таке продовження відстрочки здійснюється за допомогою Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів шляхом здійснення запиту в додатку Резерв +.

У разі неможливості провести перевірку у військовозобов'язаного підстав для відстрочки від призову на військову службу під час мобілізації за допомогою Єдиного державного реєстру призовників, військовозобов'язаних та резервістів ТЦК та СП повідомляє про необхідність надання відповідних підтверджуючих документів.

Необхідно також зазначити, що військовозобов'язані, які звернулися до районного (міського) ТЦК та СП з заявою про надання відстрочки, до прийняття рішення відповідною комісією не направляються для проходження медичного огляду для визначення придатності до військової служби.

До ухвалення комісією рішення
військовозобов'язаний не підлягає призову на військову
службу під час мобілізації, на особливий період

Засновник
Юридичного маркетплейсу
КОНСУЛЬТАНТ

Андрій Приходько

Юридичний маркетплейс КОНСУЛЬТАНТ: міжнародна експансія та досягнення на глобальній арені

Українська компанія «КОНСУЛЬТАНТ» — юридичний маркетплейс, який надає інноваційні послуги для користувачів, — розпочала свою міжнародну експансію з чітким фокусом на допомогу україномовним особам, що потребують юридичної допомоги, зокрема у питаннях міграції та переїзду. За останні кілька років компанія успішно зарекомендувала себе в США, Великобританії, Польщі та активно працює над розширенням своєї діяльності в інших європейських країнах

Стратегія міжнародної експансії

Міжнародна експансія компанії «КОНСУЛЬТАНТ» була спрямована на задоволення зростаючого попиту на юридичні послуги серед україномовних мігрантів та осіб, які мають намір переселитися в інші країни для роботи, навчання чи проживання. Оскільки українці є однією з найбільших етнічних груп серед мігрантів, важливим завданням компанії стало створення умов для надання кваліфікованої юридичної допомоги саме їм.

Андрій Приходько, власник Юридичного маркетплейсу «КОНСУЛЬТАНТ»:

«Світ стає все більш взаємозалежним і глобалізованим, а разом з ним змінюються і вимоги до юридичних послуг. Ми не просто пропонуємо своїм клієнтам рішення — ми створюємо можливості для нових шляхів і кращих результатів у їхньому житті та бізнесі. Кожен мігрант, який вирушає в нову країну, не просто шукає нові горизонти для себе, а й прагне знайти місце, де його права будуть зрозумілі та захищені. Наше завдання — зробити цей шлях безпечним і простим.

Технології допомагають нам зламати бар'єри, але справжня цінність у тому, щоб ми не забували про людину, яка стоїть за кожним запитом. Ми будуємо майбутнє, де юридична підтримка доступна і зрозуміла для кожного, незалежно від того, де він знаходиться і які виклики перед ним стоять»

Компанія почала свою діяльність в Україні, де користувачі можуть отримати юридичні консультації з різних сфер, включаючи сімейне право, трудові спори, оформлення документів для виїзду за кордон і багато іншого. В Україні платформа стала зручним інструментом для тих, хто потребує юридичної підтримки під час переїзду або зміни місця проживання.

Сторінка для України:
<https://consultant.net.ua/>

Успіхи в США: юридичні послуги для мігрантів

Одним з основних ринків для компанії є США, де численна українська діаспора активно звертається за допомогою до «КОНСУЛЬТАНТ». Спільно з юридичними фірмами в США платформа надає послуги з міграції, зокрема допомогу в оформленні

віз, отриманні дозволів на роботу, а також у вирішенні інших питань, пов'язаних з імміграцією.

Один з ключових напрямків — допомога у оформленні документів для людей, які планують емігрувати або отримати статус постійного мешканця США. Крім того, «КОНСУЛЬТАНТ» пропонує консультування з питань, що виникають при наявності подвійного громадянства або необхідності підготуватися до процесу натуралізації.

Для цього компанія співпрацює з американськими юристами, що мають досвід у сфері імміграційного права, і надає своїм користувачам доступ до високоякісних юридичних послуг.

Сторінка для США:
<https://consultantim.com/>

Великобританія: підтримка україномовних мігрантів

Великобританія є важливим напрямком для експансії «КОНСУЛЬТАНТ», оскільки тут проживає велика кількість україномовних громадян, які потребують юридичної допомоги, зокрема при переїзді та адаптації в нових умовах. Співпраця з місцевими

потребує юридичної підтримки в питаннях міграції, а також допомоги в адаптації до місцевих умов.

Німеччина стала одним з ключових стратегічних напрямків для компанії, оскільки ця країна є однією з найбільших країн Європи за кількістю українських іммігрантів. Вже зараз ведуться переговори з місцевими юридичними фірмами для організації швидкого впровадження послуг для україномовних клієнтів.

У майбутньому «КОНСУЛЬТАНТ» також планує розширити свою діяльність в інші країни Європи, де спостерігається високий попит на юридичні послуги серед україномовних осіб.

Інновації у наданні юридичних послуг

Завдяки інтеграції передових технологій, таких як штучний інтелект та автоматизація, «КОНСУЛЬТАНТ» ставить перед собою завдання значно спростити процеси, пов'язані з юридичними послугами для мігрантів. Використання таких інструментів дозволяє не лише знижувати витрати, але й значно підвищити ефективність надання послуг. Це особливо важливо для клієнтів, які звертаються за допомогою в складних ситуаціях, коли потрібно швидко отримати відповіді на питання чи оформити документи.

В Україні та за кордоном платформа надає доступ до бази даних з актуальними міграційними вимогами для кожної країни, що дає змогу клієнтам швидко орієнтуватися в процесах легалізації та оформлення документів. Крім того, автоматизовані системи перевіряють правильність заповнення документів, що знижує ризик помилок і значно прискорює процес.

Юридичний маркетплейс «КОНСУЛЬТАНТ» є яскравим прикладом того, як інновації у сфері юридичних послуг можуть змінити життя людей, зокрема тих, хто переїжджає чи мігрує в інші країни. Завдяки інтеграції сучасних технологій компанія не тільки полегшує процес адаптації для україномовних осіб, а й активно працює над подальшим розширенням на нові ринки Європи.

Завдяки інтеграції передових технологій, таких як штучний інтелект та автоматизація, «КОНСУЛЬТАНТ» ставить перед собою завдання значно спростити процеси, пов'язані з юридичними послугами для мігрантів

юридичними фірмами дозволяє компанії надавати послуги, пов'язані з оформленням документів для отримання віз, робочих дозволів, а також для вирішення питань, що виникають у процесі адаптації.

У Великобританії платформа «КОНСУЛЬТАНТ» також активно працює з місцевими правниками, що спеціалізуються на правах людини та імміграційному праві, забезпечуючи допомогу україномовним клієнтам у їхніх питаннях.

Сторінка для Великобританії:
<https://iconsultant.uk/>

Польща: допомога для українців на новому місці

Польща є однією з основних країн для українських мігрантів, і «КОНСУЛЬТАНТ» активно працює на цьому ринку, надаючи послуги, що допомагають громадянам України інтегруватися в польське суспільство. Це включає допомогу в отриманні дозволів на роботу, оформленні документів

для легалізації перебування, а також консультування з питань працевлаштування та навчання в Польщі.

Завдяки спеціалізованим послугам у галузі міграційного права «КОНСУЛЬТАНТ» допомагає зменшити складність адаптації для українців, що планують постійно проживати в Польщі або тимчасово працювати.

Сторінка для Польщі:
<https://consultant.net.pl/>

Перспективи розвитку: Німеччина та інші країни Європи

Незважаючи на успіхи в наданні послуг у вищевказаних країнах, «КОНСУЛЬТАНТ» не зупиняється на досягнутому та активно працює над розширенням своєї присутності на європейських ринках.

Зокрема, компанія планує вийти на ринок Німеччини, де є велика українська громада, яка

Доктор юридичних наук,
професор кафедри кримінального права
та процесу, проректор з наукової роботи
Київського університету права
НАН України, керуючий партнер
АО «Лідер Права»

Іван Кайло

Іване, як працюється адвокатам в умовах війни? Зокрема, цікавить Ваш досвід керуючого партнера Адвокатського об'єднання.

В нашому об'єднанні, де я є засновником та керівником, працює 12 професійних юристів, з яких 10 адвокатів.

Найцінніше в АО — це працівники, а враховуючи сьогоднішній день, знайти професійних адвокатів не так і легко.

Нещодавно прочитав статистику: в Україні зареєстровано 66500 адвокатів та ще 33142 юридичні особи з видом діяльності «юридичні послуги» (КВЕД 69.10).

Можемо собі уявити, наскільки насичений ринок юридичними та адвокатськими послугами. Тому, звичайно, конкуренція доволі велика. І це нормально, бо в такому разі повинна покращитись якість надання юридичних послуг. Звичайно, якість може бути тільки тоді, коли адвокатами працюють досвідчені юристи, якими є всі без винятку адвокати в нашій українській адвокатській спільноті.

Професіоналізм адвокатів об'єднання, з яким я маю честь працювати, — в тому, що всі мають колосальний досвід роботи в правоохоронних органах (слідчими поліції, прокурорами) зі стажем роботи від 10 до 25 років. І це дуже позитивно відображається на якісному наданні адвокатських послуг.

Адвокати розуміють і знають специфіку роботи правоохоронних органів, що дає можливість правильно скласти відповідний план захисту, щоб добитись законного, справедливого захисту та результату для клієнта. І таких результатів у нашому об'єднанні немало, зокрема і виправдувальні вироки та закриття кримінальних проваджень. Наші результати роботи можна побачити в соцмережах (Фейсбук та інші).

З початку повномасштабного вторгнення РФ, звісно, робота об'єднання спершу трохи призупинилась, як і багатьох інших колег. Втім, оголотившись від перших тижнів і місяців, ми знайшли у собі сили та поступово у 2022 році відновили роботу. Цьому сприяли і запити нових клієнтів, і активізація роботи правоохоронних органів та необхідність працювати, надавати якісні юридичні послуги, а відповідно — сплачувати податки та підтримувати ЗСУ.

Наші адвокати у перші місяці війни були також долучені до благодійної, волонтерської роботи, потім поступово повернулись до адвокатської діяльності. Робота спочатку відновлювалась в онлайн-режимі, адже ще не всі могли повернутись на робочі місця, але це не завадило працювати повноцінно та якісно забезпечувати належну правничу допомогу громадянам.

У травні 2022 року я прийняв рішення мобілізуватись в ЗСУ для захисту нашої держави. Проходячи військову службу, вже не міг виконувати обов'язки адвоката та керівника, але робота АО «Лідер Права» продовжувалась і за моєї відсутності. За потреби спілкувались з колегами в онлайн-режимі.

В такий важкий час нам вдалось зберегти колектив, навести темп роботи об'єднання. А після мого звільнення із ЗСУ в листопаді 2023 року АО запрацювало в повну силу. Основним викликом та завданням для мене було зберегти колектив, забезпечити максимум роботи, адже йдеться про добробут сімей моїх колег, окрім того, сплачені податки — це допомога ЗСУ.

Завдяки наполегливій праці маємо хороші результати, а основне — подяку і шану від наших клієнтів.

З якими проблемами до Вашого АО найчастіше звертаються клієнти?

Війна внесла багато коректив, зокрема і в юридичний бізнес. Ми займаємось переважно кримінальною практикою, але є багато кейсів й у інших практиках.

Ми всі бачимо та читаємо у ЗМІ про показники роботи правоохоронних органів, про їх активну роботу по розкриттю та розслідуванню резонансних злочинів, проведення слідчих та процесуальних дій, зокрема обшуків, затримань, оголошення підозр у різних сферах діяльності. Інколи така активність сприймається громадянами та бізнесом як тиск. Така позиція неодноразово була виказана на різних публічних майданчиках, форумах тощо.

На сьогодні маємо багато звернень щодо участі в проведенні обшуків, кейси щодо службової діяльності, щодо захисту військовослужбовців та їх сімей, військові злочини та багато іншого. Супроводжуємо та надаємо правничу допомогу потерпілим у різних категоріях кримінальних проваджень. Насправді, різноманітних питань дуже багато, в одному інтерв'ю все не розповісти.

Виклики сьогоднішнього дня змушують нас перелаштуватись та інколи займатись практикою, якою раніше не займалися. Зокрема, це військові злочини та все, що пов'язано із війною.

З точки зору адвоката — як можете наразі охарактеризувати роботу судової системи України?

Судова система, як і правоохоронна, а також як і адвокатура, в умовах сьогоднішнього дня змушена трохи переглянути свою роботу. Але виключно в рамках діючого законодавства.

Сьогодні судді мають великі виклики, як на мене, такого навантаження у них ще не було. Збільшення злочинів, надходження справ різних категорій та відсутність необхідної кількості суддів впливає на якість судочинства. Ми знаємо, що суддів

катастрофічно не вистачає, штати не заповнені майже у всіх судах. Радує, що запрацювала ВРП, призначаються нові судді.

Якщо трохи конкретніше, то мене як адвоката турбує те, що слідчі судді ще не в повній мірі виконують свою функцію – судового контролю (ст.3 КПК України) при провадженні досудового слідства. Інколи складається враження, що слідчий суддя не заглиблюється у ситуацію, і просто задовольняє клопотання органу досудового слідства (мовляв, вони просять, тож нехай займаються).

На сьогодні ще не в повній мірі працює норма щодо права сторони захисту збирати докази та надавати органу досудового розслідування. Слідчими та прокурорами не в повній мірі виконуються вимоги ст.9 КПК України в частині обов'язку збирання доказів невинуватості особи. Вони чомусь вважають, що то їх право, а не обов'язок, і тому дуже часто та багато відмовляють захисту у клопотаннях щодо проведення тих чи інших слідчих процесуальних дій.

Використовуючи своє право на оскарження дій та рішень слідчого, прокурора ми звертаємось до слідчих суддів. По-перше, щоб захистити свої права, а зокрема, право на збирання доказів у кримінальному провадженні. По-друге, щоб змусити слідчих прокурорів об'єктивно та повно провести досудове слідство.

Дуже часто слідчі судді не бажають заглиблюватися у суть клопотання і відмовляють, мотивуючи тим, що цим має займатися орган досудового слідства. Але такі рішення позбавляють нас можливості зібрати докази, які можуть бути використані в суді. На мою думку, ця проблема потребує деяких змін на законодавчому рівні, зокрема до КПК.

Якщо законодавець надав право адвокатам збирати докази невинуватості підозрюваного, то чому нас обмежують у цьому слідчі, прокурори та слідчі судді?

Вважаю, треба чітко прописати в КПК, що обґрунтоване клопотання адвоката має бути задоволене, а слідчого, прокурора зобов'язано провести процесуальні слідчі дії.

На практиці я часто запитую слідчого чи прокурора, чому він не задовольняє клопотання щодо допиту свідків, витребування документів чи призначення експертів та не виконує вимоги ст.9 КПК України. Відповідь банальна — «нам це не потрібно». Тому, щоб інколи прокурори та слідчі не плутали право з обов'язком, потрібно чітко усе прописати в КПК України.

Наведу ситуацію з практики. В одному із проваджень, яке розслідувало ГСУ ДБР, адвокат щодня писали обґрунтовані клопотання слідчому та прокурору, які їм відмовляли, а скарги до слідчого судді дали свої результати та були задоволені. Це дало можливість об'єктивно зібрати виправдальні докази невинуватості підозрюваного, в подальшому відбулося скасування судом підозри та закриття Офісом Генерального прокурора кримінального провадження. Нагадаю, що за нашими результатами можна спостерігати на інтернет-сторінках.

Отже, інститут слідчих суддів має важливу роль у захисті прав підозрюваного, обвинуваченого. А належний судовий контроль дасть можливість не направляти обвинувальні акти до суду, де явно видно перспективу виправдального вироку. Це має економити час, сили, кошти на довгі судові процеси, а основне — дасть можливість не порушувати права громадянина.

Чи звертаються до Вас по допомогу переселенці чи тимчасово переміщені громадяни?

Так, але дуже рідко, і в основному за усними консультаціями. На сьогодні законодавець чітко регламентував порядок дій такої категорії громадян. Велику роль відіграють сервісні центри, додаток «Дія», куди громадяни самі звертаються і їм надають належну правову допомогу.

Майже у всіх АО сьогодні є справи pro bono. Чи розглядаєте такі справи?

Безумовно, зараз важливо брати участь у благодійній діяльності, допомагати переселенцям, ЗСУ та іншим військовослужбовцям. Таким чином кожен робить свій внесок у перемогу над ворогом. Адвокатська спільнота також долучається до допомоги, наш

внесок – це надавати безкоштовно правничу допомогу тим, хто її потребує і знаходиться в скрутному становищі через воєнні дії.

Тому, звісно, наше об'єднання бере активну участь у такій допомозі. Ми підписали декілька меморандумів про співпрацю з благодійними фондами.

Зокрема, ми співпрацюємо із реабілітаційним центром на Київщині, адже при проходженні фізичної та психологічної реабілітації у наших військових виникає багато юридичних питань. Ми вже провели декілька безкоштовних юридичних консультацій в цьому реабілітаційному центрі. Перед цим ми розробили анкету більш ніж з десятком питань — і військові поставили усі ці питання. Тут став у нагоді мій досвід служби в ЗСУ, завдяки якому я розумію, що може турбувати наших захисників. Шестеро адвокатів нашого АО протягом майже трьох годин надавали консультації майже 100 бійцям.

Таке спілкування цінне не лише для військових, яких вислухали та про яких потурбувалися, а й для нас. У нас на меті було не просто поговорити та піти — ми здійснили юридичний аналіз та прописали рекомендації для вирішення проблем.

На всі питання, які поставили військові, ми відповіли в письмовій формі та відправили запитувачам. Повірте, з жодними грошима не зрівняється щире «дякую» від захисника, як за консультацію, так і за зворотний зв'язок, адже нам писали, мовляв, ми думали, що ви прийдете, поговорите і все.

З цього висновок: нашим бійцям потрібна людська увага та турбота. Ми як адвокати можемо допомогти нашими правильними юридичними порадами та рекомендаціями. На сьогодні деяким хлопцям нам вже вдалось допомогти, інші запити в процесі.

Ми із задоволенням здійснюємо правничу допомогу pro bono. І теж розповідаємо про це на нашій Фейсбук-сторінці.

З якими питаннями звертаються військовослужбовці та їх родини?

Провівши декілька зустрічей із нашими захисниками, ми

виокремили основні питання та проблеми, які їх турбують:

призов/мобілізація до Збройних сил України;

виплати грошового забезпечення (заробітна плата);

отримання виплати у зв'язку з пораненням;

отримання виплат родиною військовослужбовця;

отримання відпустки;

отримання статусу/посвідчення Учасника бойових дій;

звільнення зі Збройних сил України за станом здоров'я;

звільнення зі Збройних сил України за сімейними обставинами;

звільнення зі Збройних сил України у зв'язку із закінченням контракту (для осіб які не досягли мобілізаційного віку);

відповідальність за самовільне залишення частини;

питання, не пов'язані із проходженням військової служби в Збройних силах України, та інші питання.

На перший погляд, все просто і зрозуміло, адже все прописано у відповідних законах та нормативних документах. Однак, ми маємо великі труднощі щодо отримання відповідної інформації та документів з військових частин. Так, іде війна, ми прекрасно розуміємо, що не всі наші запити та листи доходять до адресатів, і це ускладнює роботу, перекладає основний тягар на самого військового, який, перебуваючи у військовій частині, сам повинен отримати документи.

Чесно кажучи, половини із цих проблемних питань могло б і не бути, якби керівництво частин та відповідні юридичні підрозділи виконували свої функції. Ми з повагою ставимось до їх зайнятості, але треба пам'ятати про права військовослужбовців. Виключно монотонна та щоденна робота адвокатів, підготовка та направлення запитів, зокрема через МОУ, дає свої результати. Пристосовуємося до реалій та плідно працюємо!

Оголошено переможців Всеукраїнського конкурсу «Молодий правник року»

Під час Форуму молодих юристів України відбулось офіційне оголошення переможців Всеукраїнського конкурсу «Молодий правник року» за підсумками 2023 року

Автор та координатор проекту Євген Которобай розповів, що історія конкурсу почалась у далекому 2013 році, а перше нагородження молодих правників відбулось у розпал Революції Гідності, що було дуже символічно та знаково. Всі ці роки продовжується традиція підтримки обдарованої молоді, особливо це має значення у часи повномасштабної війни.

Експертне журі конкурсу у чотири етапи обирало фіналістів та переможців з-поміж більше 1000 кандидатів у 15 номінаціях. До експертного журі входять

26 професіоналів своєї справи, які мають авторитет та повагу серед юридичної спільноти:

Юліта Адамська — начальник Центрального міжрегіонального управління Національного агентства України з питань державної служби; Сергій Барбашин — голова молодіжного комітету UNBA NextGen Національної асоціації адвокатів України; Віктор Бесчастний — керівник Секретаріату Конституційного Суду України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України; Владислав Білоцький — заступник директо-

ра Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій (IP офіс); Андрій Бутенко — голова Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, к.і.н., доцент; Оксана Василяка — перший заступник директора Координаційного центру з надання правової допомоги; Валентин Гвоздів — заступник голови Національної асоціації адвокатів України; Олег Гиляка — заступник головного ученого секретаря — начальник управління стратегічного розвитку Національної академії правових наук України, голова Ради молодих

вчених НАПрН України, кандидат юридичних наук, старший дослідник; Андрій Євстігнєєв — член Центральної виборчої комісії, доктор юридичних наук, професор; Віктор Ковальський — президент видавничої організації «Юрінком Інтер», шеф-редактор газети «Юридичний вісник України», голова Київської міської організації Союз юристів України, д.ю.н., професор; Олексій Кот — директор Інституту правотворчості та науково-правових експертиз Національної академії наук України, доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, заслужений юрист України;

Олександр Котуха — декан Факультету права Львівського торговельно-економічного університету, кандидат юридичних наук, професор; Тетяна Лисовець — віцепрезидент Асоціації правників України; Юлія Ломжець — голова Асоціації юридичних клінік України; Дмитро Лученко — проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, доктор юридичних наук, професор; Кирило Міненко — начальник Центрального міжрегіонального управління Міністерства

юстиції; Наталія Ненюченко — державний секретар Міністерства соціальної політики України;

Наталія Оніщенко — перший заступник директора Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, Заслужений юрист України;

Олег Резнік — військовослужбовець, секретар Сумської міської ради, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;

Михайло Смокович — голова Касаційного адміністративного суду у складі ВС, доктор юридичних наук, Заслужений юрист України; Ірина Сопілко — керівник апарату Національної комісії з радіаційного захисту населення України, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України;

Максим Тимошенко — проректор Європейського Університету; Роман Титикало — депутат Київської обласної ради, адвокат, партнер ЮК Moris, доктор юридичних наук, Заслужений юрист України; Фархад Фархадов — заступник Міністра у справах ветеранів України;

Іван Шемелинець — проректор Державного податкового університету, експерт з правничої освіти Фондації ДЕЮРЕ, кандидат юридичних наук, доцент; Владислав Яцук — керівник управління молодіжної політики Міністерства молоді та спорту України.

Ведучим церемонії нагородження був талановитий Ярослав Федоренко, ведучий медіакомпанії «Суспільне».

Вітаємо переможців за підсумками 2023 року:

- юридичний блог — Вікторія Кобко-Одарій, доцент кафедри загальної теорії права та держави в Національному університеті «Одеська юридична академія»;
- юридична клініка — Навчальна лабораторія «Юридична клініка» Навчально-наукового інституту права Державного податкового університету;
- студент-правник — Аліна Волобуєва, студентка 4 курсу Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

- молодий юрисконсульт — Віталій Лабадін, старший юрист, адвокат в АО «ІНТЕГРІТЕС»;
- молодий працівник судової системи — Артур Ратушний, секретар судового Київського апеляційного суду;
- молодий працівник прокуратури — Яна Тализіна, заступник начальника першого відділу Київської міської прокуратури;
- молодий правник у сфері ІР — Олександра Косенко, очільник Центру спостереження з питань порушення прав інтелектуальної власності Українського національного офісу інтелектуальної власності та інновацій;
- молодий юрист з системи БПД — Наталія Черевко, адвокат;
- молодий правник — захисник військовослужбовців — Дар'я Панфілова, адвокат, керівник АБ «Панфілова та Партнери»;
- молодий правник — громадський діяч — Владислав Должко, юрисконсульт у ГО «Харківська правозахисна група»;
- молодий помічник адвоката — Надія-Анастасія Фоміна, помічник адвоката у АО «Мітракс»;
- молодий партнер АО, ЮФ, АБ — Олександр Строкань, партнер, керівник практики вирішення спорів АО «Мітракс»;
- молодий науковець — Наталія Сергієнко, професор кафедри публічного права Факультету права та міжнародних відносин Київського столичного університету імені Бориса Грінченка;
- молодий адвокат — Катерина Пугач, адвокат в АО «АВЕР ЛЕКС»;
- молодий державний службовець — Владислав Лісовенко, головний спеціаліст департаменту освіти і науки Дніпропетровської ОВА.

Бажаємо всім учасникам, фіналістам і переможцям наснаги, енергії, професійного розвитку!

Партнери проєкту:

Юридична газета, Юридичний вісник України, Асоціація правників України, Асоціація юридичних клінік України, Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (ІР офіс), Європейський університет, Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти, Центральне міжрегіональне управління Міністерства юстиції (м. Київ), Центральне міжрегіональне управління НАДС, Видавництво «Юридика», Молодіжний комітет НААУ «UNBA NextGen», Координаційний центр з надання правничої допомоги, Інститут політико-правових та релігійних досліджень, Law & Events, Неформатне юридичне видання «Лойер», Видавництво «Юрінком Інтер», Маркетингова агенція Stasy Passion, Ліга студентів АПУ, Інформаційно-аналітичне видання femida.ua, Програма USAID «Справедливість для всіх».

Голова Асоціації
приватних виконавців України,
приватний виконавець
виконавчого округу
Дніпропетровської області

Оксана Русецька

Україні потрібна нова філософія виконавчого провадження

Пані Оксано, з якими проблемами сьогодні найчастіше стикаються приватні виконавці в Україні у своїй діяльності?

Питання доволі широке, але я можу зупинитись на трьох аспектах — це війна в Україні, неналежне законодавче регулювання, надмірна (іноді навіть занадто) обережність законодавця та регулятора щодо інституту приватних виконавців.

Якою загалом є ситуація з виконанням судових рішень в Україні?

Протягом 2021-2023 років приватними та державними виконавцями фактично виконано 5,1 млн виконавчих документів та стягнуто 55,1 млрд грн, а також забезпечено стягнення до бюджету коштів в сумі 13,9 млрд грн. При цьому на кінець 2023 року на виконанні державних і приватних виконавців перебувало виконавчих проваджень на суму 485,3 млрд грн, що становить 9,3 % ВВП України за 2022 рік.

Із 2023 року сфера примусового виконання рішень вийшла на «довоєнні показники», однак залишається на низькому рівні та потребує покращення.

З детальною інформацією щодо показників виконання можна ознайомитись на сайті Асоціації приватних виконавців України,

де за допомогою наших партнерів Проекту ЄС «Право-Justice» на підставі офіційних даних МЮУ підготовлена широка інфографіка з цього питання (<https://apvu.com.ua/info-effect-2024>).

Як би Ви оцінили нинішню модель судового контролю за виконанням рішень судів?

Верховна Рада прийняла Закон України «Про внесення змін деяких законодавчих актів України щодо удосконалення положень про судовий контроль» (законопроект № 9462), який спрямований на удосконалення положень про судовий контроль та забезпечення ефективних механізмів судового контролю за виконанням судових рішень.

Передбачається доповнити Господарський процесуальний кодекс України, Цивільний процесуальний кодекс України та Кодекс адміністративного судочинства України, зокрема, такими положеннями:

— у немайнових господарських та цивільних спорах за завою стягувача суд, який ухвалив судові рішення, може зобов'язати боржника подати звіт про виконання судового рішення;

— якщо боржником є орган державної влади, орган місцевого самоврядування, державне чи комунальне підприємство, суд

може зобов'язати подати звіт про виконання судового рішення незалежно від характеру спору;

— за наслідками розгляду звіту суд може накладати на боржника (у тому числі його керівника) штраф від 20 до 40 розмірів прожиткового мінімуму;

— якщо боржник є колегіальним органом, в адміністративних спорах суд може накладати штраф на кожного із членів цього органу, які в межах своїх повноважень не забезпечили виконання судового рішення;

— скарга на дії державного чи приватного виконавця розглядається у 20-денний строк з дня прийняття її до розгляду;

— встановлюються формальні вимоги до змісту скарги на дії державного чи приватного виконавця.

Крім того, якщо боржник не виконує судові рішення про зобов'язання вчинити певні дії щодо майна, стягувач зможе клопотати перед судом змінити спосіб і порядок виконання судового рішення шляхом стягнення з боржника вартості такого майна.

З одного боку, чудово, що в країні потрошку починає формуватись нова культура виконання рішень та контролю за їх виконанням, але з іншого боку,

Впровадження повноцінного астренту в українське законодавство є надзвичайно важливим, особливо з огляду на виконання судових рішень, які стосуються немайнових питань

повністю підтримую колеґ щодо питання повноцінного запровадження астренту (*від франц. l'astreinte — примус*) у немайнових спорах.

Поняття та правова природа астренту чудово викладена в Постанові ВП ВС від 05.06.2024 у справі № 910/14524/22, з якою раджу ознайомитись всім, кого цікавить це питання.

Запровадження повноцінного астренту у нашому законодавстві є вкрай необхідним, насамперед, щодо рішень про виконання зобов'язання в натурі, виселення, вселення, рішень, які зобов'язують боржника вчинити певні дії або утриматись від їх вчинення. Застосування астренту має призводити до ситуацій, коли невиконання рішення буде фінансово не вигідним для боржника.

Впровадження повноцінного астренту в українське законодавство є надзвичайно важливим, особливо з огляду на виконання судових рішень, які стосуються немайнових питань.

Нам, безумовно, є над чим працювати й надалі в рамках забезпечення належного судового контролю за виконанням судових рішень, та сьогодні ми бачимо позитивні рухи законодавця в даному напрямку.

Як можна пояснити причини низьких показників виконання рішень?

Це не потрібно пояснювати, цього потрібно позбуватись.

Звісно, причинами є неналежне законодавче регулювання, наявність надмірної кількості мораторіїв, які, на жаль, лише зростають, та незавершена реформа сфери примусового виконання рішень.

Ми сьогодні активно працюємо над тим, щоб донести необхідність та важливість продовження реформування сфери примусового виконання та удосконалення законодавства з цього питання. Однак, розуміючи першочергові пріоритети держави, зважаючи на військовий стан, намагаємось ефективно працювати вже з існуючою моделлю.

Також, на мою думку, потрібно культивувати у населення розуміння необхідності виконання

судових рішень, формувати нову культуру виконання рішень та повернення боргів, адже порівняно з нашими європейськими партнерами ми ще знаходимось на початку цього шляху.

Цифровізація виконавчого провадження має надважливий показник в цьому процесі, адже прискорює виконання рішень та усуває наявність ймовірних корупційних ризиків.

Сьогодні ми розуміємо, що в цілому для громадян тема примусового виконання є не дуже популярною, адже несе в собі заходи примусового виконання та певні обмеження, але задача як наша, так і парламенту та уряду, - забезпечити механізми, які будуть сприяти підвищенню показників виконання рішень в Україні.

Що, на Вашу думку, варто зробити на законодавчому рівні, аби виконання рішень відбувалося більш ефективно та злагоджено?

Позиція нашої спільноти викладена у законопроекті № 5660, що був прийнятий у першому читанні ще у 2021 році, який ми разом плануємо разом з нашими європейськими партнерами, профільним міністерством та нардепами реформувати під сьогоднішні реалії та втілити у життя.

Це цілий комплекс дій в напрямку змін та доопрацювання нормативно-правових актів, а також зміна підходу до повноважень приватних виконавців та їх помічників, продовження реформування органів ДВС та, можна сказати, нова філософія виконавчого провадження.

Наскільки активно відбувається реформування самоврядування приватних виконавців, з огляду на 6-річний досвід АПВУ та міжнародну практику?

На сьогодні ми рухаємось до інституційної спроможності самоврядної організації. Моя мета донести, що сильні інституції самоврядування — це гарантії незалежності виконавців.

На мою думку, сьогодні приватні виконавці є однією із найсильніших професійних спільнот в Україні. І хоча поки що в українському суспільстві не існує чіткого уявлення про статус та роль

професійного самоврядування, сприймаючи прагнення професійної спільноти до самоврядування, держава все-таки зменшує свій вплив у відповідних відносинах шляхом передачі певних своїх повноважень відповідному органу самоврядування.

Тож для набуття АПВУ відповідної спроможності ми маємо працювати як єдиний організм, як одна кровоносна система, ми маємо бути ефективними. І кожен член спільноти, кожен створений орган та комітет Асоціації повинен працювати наповну, дотримуючись спільних цінностей та принципів.

Питання саме реформування самоврядування закладено у вже згаданому мною законопроекті № 5660, але на сьогодні ми розуміємо, що війна змінила пріоритети і контекст зокрема парламенту, тому ми разом із партнерами будемо працювати над оновленням та створенням актуального законопроекту з урахуванням змін, які були прийняті у період військового стану. І звісно, розраховуємо на підтримку регулятора в цьому питанні, а також активну роботу парламенту.

Щодо самоврядування — на сьогодні в АПВУ представлена непогана модель децентралізації самоврядної організації. І діяльність Ради приватних виконавців України чудово демонструє той факт, що в РПВУ повинні бути представлені всі регіони, хоча ми живемо в одній країні і за одними законами, та в дуже різному контексті, і на це потрібно зважати, особливо в період повномасштабного вторгнення.

Так, моє бачення зводиться до того (хоч автори законопроекту № 5660 можуть зі мною не погодитись), що ми повинні розширювати компетенцію регіональних рад шляхом надання додаткових повноважень РПВР. Наприклад, таких як перевірка офісів приватних виконавців, перевірка здійснення діяльності виконавцями регіону забезпечення належного представництва регіональної спільноти тощо, але дуже важливу роль в цьому процесі відіграє саме активна позиція голови відповідного регіону та складу ради.

Однозначно, підтримую запропоновану в згаданому зако-

нопроекті концепцію прямого виборчого права. Але при цьому, на мою думку, нам життєво необхідно зберігати та розвивати, якщо так можна висловитись, місцеве самоврядування без надмірної централізації.

В контексті міжнародного співробітництва та запити сьогодення саморегулятивні організації відіграють ключову роль у становленні та розвитку правничих професій. Міжнародний досвід свідчить про те, що рівень довіри суспільства до правничих професій значно підвищується в тих країнах, де самоврядні організації виконують активну та відповідальну роль.

Наша мета сьогодні також і в тому, щоб досягти належної ваги на державному рівні при прийнятті важливих рішень для сфер, наприклад, примусового виконання, нотаріату та банкрутства. Звісно, я розраховую на підтримку та активну позицію керівників інших СРО. Ми (АПВУ) точно будемо активними, позиція та проблематика, яка є у виконавців, буде донесена до уряду та парламенту, а як керівні органи країни будуть використовувати таку проблематику — це вже інше питання. Тому наше завдання — ставати сильнішими щодня та бути рушійною силою при формуванні державної політики.

Чи потребує змін Кодекс професійної етики приватного виконавця?

Кодекс професійної етики приватних виконавців був ухвалений на 7 з'їзді приватних виконавців України в 2021 році. Враховуючи реалії сьогодення та виклики, з якими стикається спільнота, цей документ однозначно потребує змін.

Принципи, на яких будується професійна етика, є фундаментальними і достатньо відомими для всіх: незалежність, неупередженість, конфіденційність, професійна таємниця.

Однак, етичні дилеми з часом змінюються, на них впливають такі фактори, як конфіденційність в еру ІТ-технологій, використання ChatGPT, соціальних медіа, і звичайно ж, війна.

В Асоціації приватних виконавців України ведеться системна робота над удосконаленням

Кодексу професійної етики. Думаю, що наприкінці цього року ми зможемо побачити оновлену редакцію.

У Рекомендаціях Ради Європи та Європейської комісії з питань ефективності правосуддя зазначається, що виконання судового рішення є невід'ємною частиною основоположного права людини на справедливий суд. При цьому одним з основних елементів ефективної системи примусового виконання судових рішень є розбудова належної професійної етики виконавців.

Кожен член професійної спільноти — важливий для професії. І вчинки одного мають наслідки для всієї професії. Тому дотримання професійної етики є надзвичайно важливим для нашої професії, особливо враховуючи контраверсійність та кількісний склад приватних виконавців.

У рекомендаціях Європейської комісії з питань ефективності правосуддя закріплені вимоги до кодексів етики виконавців судових рішень, які повинні містити професійні стандарти щодо: інформації, яку виконавці зобов'язані надавати сторонам щодо процедури примусового виконання; правил, що регулюють формулювання повідомлень сторонам, що визначає соціальну роль виконавців, професійної етики (поведінка, професійна таємниця, етичні критерії, що визначають вибір дій тощо); безперешкодного виконання рішень (передбачуваність, пропорційність витрат і термінів виконання); процесуальної гнучкості, ну і, звісно ж, закріплення принципу законності вчинення виконавчих дій.

Мені дуже подобається вираз, що правила професійної етики — це компас, який полегшує пошук відповідей на дилеми, що виникають під час здійснення професійної діяльності. Водночас професійна етика не зводиться лише до певного набору правил, зафіксованих у Кодексі, це — ціла система, яка включає також органи, відповідальні за їхнє дотримання. Тож сьогодні в Асоціації ведеться системна робота Комітету з етики приватних виконавців та Дисциплінарної комісії над вибудовуванням високих етичних стандартів представників нашої професії.

Етика приватного виконавця повинна бути на найвищому рівні, оскільки вона породжує довіру до професії у суспільстві в цілому.

Наскільки популярна в Україні медіація у виконавчому провадженні?

На сьогоднішній день ми лише працюємо над повноцінним провадженням медіації у виконавчому провадженні в Україні. За допомогою Проекту ЄС «Право-Justise» Асоціацією розроблено законопроект щодо впровадження медіації у виконавчому провадженні, надання можливості приватним виконавцям здійснювати функції медіатора та можливості повернення виконавчого документа стягувачу на підставі укладення угоди за результатами медіації, а також впровадження медіації дисциплінарні процедури приватних виконавців.

- Ми презентувати
- проект народним
- депутатам та
- розраховуємо на його
- підтримку, зокрема
- з боку Міністерства
- юстиції України.
- Наразі ми додатково
- вивчаємо міжнародний
- досвід, зокрема
- європейських
- країн, в яких вже
- досить успішно
- впроваджена
- медіація в процедурі
- виконання рішень

Також важливо, що в АПВУ було засновано спеціальний Комітет з медіації та інших видів альтернативного врегулювання спорів, який успішно працює з листопада 2023 року під керівництвом приватного виконавця і сертифікованого медіатора Катерини Карашук.

За останні місяці завдяки діяльності Комітету спільнота приватних виконавців змогла мирним шляхом врегулювати численні спори, зокрема відкликати низку скарг на приватних виконавців з боку сторін виконавчого провадження. Статистика врегульованих спорів у дисциплінарних проце-

дурах становить близько 30%, вважаю це чудовим результатом.

Також Асоціація на початку 2024 року офіційно закріпила співробітництво з ключовими організаціями, які просувають медіацію в Україні: Національною асоціацією медіаторів України, Українською академією медіації, Львівським центром медіації.

Приємним бонусом для нас стала відзнака за підтримку розвитку медіації в Україні від Української академії медіації. АПВУ увійшла до 50 організацій, які отримали таку відзнаку, поряд з Верховним Судом та Міністерством юстиції України.

На якому рівні в Україні перебуває автоматизація та цифровізація виконавчого провадження?

Автоматизація процесів у примусовому виконанні та так звана «цифровізація» виконавчого провадження, безсумнівно, відіграє важливу роль у швидкості виконання рішень та потребує вдосконалення.

Асоціація приватних виконавців України підтримує законодавчі ініціативи, спрямовані на «цифровізацію» виконавчого провадження, та вважає їх одними з ключових для підвищення ефективності примусового виконання судових рішень та рішень інших органів (посадових осіб).

«Цифровізація» виконавчого провадження розглядається як один із засобів підвищення його ефективності. При цьому «цифровізація», на думку АПВУ, повинна бути спрямована не лише на автоматизацію робочих процесів виконавця, а і на впровадження зручних та доступних електронних сервісів для громадян, як один з пріоритетів у розвитку нашої держави. Обговоримо основні зміни.

1. Запровадити нові цифрові інструменти у виконавчому провадженні.

Замість чинного порядку автоматизованого арешту коштів перейти до повноцінної системи електронного арешту коштів та їх списання. Пропонується, щоб АСВП забезпечувала не тільки надсилання в електронній формі постанови про арешт коштів

За боргами у невеликому розмірі Асоціація пропонує встановити режим «спрощеного виконавчого провадження»

боржника до банку, а і примусове списання заблокованої суми на підставі такої постанови, визначення рахунку боржника, з якого відбудеться списання, з метою уникнення подвійного списання; автоматичне розблокування інших арештованих рахунків у разі достатності на одному або декількох рахунках суми коштів. З метою забезпечення обов'язковості підключення банків до системи та дотримання ними встановленого порядку її функціонування пропонується додатково передбачити у профільному банківському законодавстві відповідальність банку та механізм її реалізації.

Асоціація пропонує парламентарям використати досвід іноземних країн та запровадити таку систему. Зокрема, у Литовській Республіці успішно функціонує система PLAIS. Вона дозволила значно скоротити процес примусового стягнення заборгованості, забезпечити автоматичне блокування і списання грошових коштів боржника, пропорційне стягнення заборгованості на користь декількох кредиторів, пришвидшити розблокування арештованих рахунків. Крім судових виконавців, таку систему також використовують податкова і митні служби. З 2015 року система PLAIS забезпечила стягнення понад 2 млрд євро заборгованості. У Хорватії після запровадження електронного арешту коштів з початку 2011 року із 8,1 млн документів про стягнення коштів на загальну суму 39,7 млрд євро кількість виконаних документів склала майже 7 млн документів (82%) на суму більше 23 млрд євро (58%). Через кілька років після введення електронного арешту коштів за оцінками, складеними для доповіді Світового банку «Ведення бізнесу-2017», Хорватія піднялася з 52 на 7 місце.

Запровадити «захищену суму» на рахунку фізичних осіб у банку

із розрахунку на один календарний місяць. Розмір такої суми пропонується визначати Кабінету Міністрів України з урахуванням прожиткового мінімуму. Така сума буде завжди доступна на одному з арештованих рахунків боржника та з метою забезпечення основних потреб життєдіяльності боржника не підлягатиме арешту і примусовому списанню виконавцем.

Слід зазначити, що відповідні норми вже реалізовані у змінах до прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про виконавче провадження», але тимчасово — на період до припинення або скасування воєнного стану та без елементу «цифровізації». Асоціація пропонує імплементувати в українське законодавство такий інститут на постійній основі як соціальну складову повноцінної системи електронного арешту і списання коштів боржників.

Передбачити електронну систему діловодства приватних виконавців з можливістю її інтеграції з АСВП. Пропонується надати Раді приватних виконавців України повноваження на розробку й затвердження такої системи, яка б задовольняла всі вимоги у ефективності і своєчасності здійснення виконавчих дій, виготовлення документів та діловодства приватних виконавців. Розробка та впровадження системи не потребуватиме витрат державного бюджету.

Перевести виконавче провадження в електронну форму, передбачивши, що АСВП забезпечує виготовлення, централізоване зберігання і надсилання документів виконавчого провадження у формі електронного документа.

«Цифровізувати» надсилання документів виконавчого провадження та іншої паперової кореспонденції, передбачивши

можливість інтеграції АСВП з електронними системами операторів поштового зв'язку. Документ після його підписання електронним підписом виконавця в один клік автоматично завантажуватиметься до електронної системи оператора поштового зв'язку у формі електронного документа та надсилатиметься адресату у формі його паперової копії. При цьому справжність документа можна перевірити за спеціальним кодом-посиланням на його електронний оригінал.

За боргами у невеликому розмірі Асоціація пропонує встановити режим «спрощеного виконавчого провадження». До відома сторін виконавчого провадження доводиться лише основні документи — постанови про відкриття виконавчого провадження та про його завершення. Отримати інформацію про виконавчі дії та ознайомитись з іншими документами виконавчого провадження сторони зможуть, авторизувавшись, за допомогою онлайн доступу до АСВП, яка забезпечуватиме завантаження всіх документів у формі електронного документа, підписаного цифровим підписом виконавця. Граничний розмір суми боргу, у якому застосовуватиметься такий підхід, пропонується визначити не більше 10 розмірів мінімальної заробітної плати, установлені на 1 січня календарного року.

2. Суттєво розширити функціонал АСВП.

Автоматизувати перевірку майнового стану боржника. Забезпечити за допомогою АСВП автоматичне оновлення електронних запитів до державних реєстрів щодо майна та доходів боржника, аналіз змін у його майновому стані та повідомлення про них виконавця.

Удосконалити процес збирання інформації та даних про

Мені, насправді, дуже подобається, як рухаються законодавчі зміни та ініціативи у сфері банкрутства, і хотілось би пришвидшитись в законодавчих змінах у виконавчому провадженні

арештоване майно, його оцінку та формування лоту для реалізації арештованого майна, інтегрувавши АСВП з електронним кабінетом систем продажу арештованого майна.

Автоматизувати обрахування розміру витрат виконавчого провадження з метою їх подальшого стягнення з боржника у відповідності фактично понесених виконавцем витрат.

Удосконалити електронний інформаційний обмін з інформаційною системою Державної прикордонної служби України. Передбачити автоматичне виключення відомостей про обмеження боржника у виїзді за кордон у разі сплати боржником заборгованості за виконавчим провадженням, у тому засобами онлайн сплати заборгованості.

Запровадити автоматичну фіксацію факту ознайомлення сторін виконавчого провадження з матеріалами виконавчого провадження, що містяться у АСВП. Передбачити доступ до документів виконавчого провадження за умови авторизації засобами електронної аутентифікації (BankID, MobileID тощо). Надати такому факту юридичного значення.

Запровадити для приватних виконавців за допомогою АСВП автоматизований розподіл виконавчих документів про стягнення адміністративних штрафів на користь держави та у подальшому надати їм повноваження на виконання вказаної категорії справ.

Початок цифровізації закладено в урядовому законопроекті 9363, який вже пройшов пере читання, а всі вищевикладені ініціативи ми, безсумнівно, будемо продовжувати лобіювати, і я розраховую, що вони знайдуть своє відображення як в законодавчих актах, так і в позитивному впливі на ефективність виконання судових рішень.

Як Ви ставитеся до транспозиції Директиви Європейського Парламенту та Ради ЄС 2019/2023 про превентивну реструктуризацію у національне законодавство та внесення відповідних змін до Кодексу України з процедур банкрутства?

Ми маємо певні законодавчі зміни протягом останніх років, зокрема зовсім свіжі, які стосуються саме положень Директиви 2019/1023, та які, на мою думку, свідчать про те, що стрілка годинника у нашого законодавця на 5 хв більше направлена в сторону банкрутства, ніж примусового виконання рішень.

Мені, насправді, дуже подобається, як рухаються законодавчі зміни та ініціативи у сфері банкрутства, і хотілось би пришвидшитись в законодавчих змінах у виконавчому провадженні. Сподіваюсь на те, що найближчим часом законодавець зверне свою увагу і на примусове виконання, оскільки сьогоднішній активний етап євроінтеграції України, на мою думку, може дати новий поштовх продовження реформування системи примусового виконання.

Можна з впевненістю сказати, що там, де починається процедура банкрутства, закінчується процедура виконавчого провадження і в силу вступають наші улюблені мораторії, про які, власне, багато чого сказано. Але я сподіваюсь, що рано чи пізно законодавець почує наші страждання та проблемні питання, і ми з вами отримаємо ідеальний законодавчий акт, який не доведеться врегульовувати судовою практикою.

Тож однією із вже визнаних проблем в процедурах банкрутства є порядок звернення стягнення на майно боржника, яке є предметом застави.

Положення Кодексу, які визначають порядок задоволення задоволення вимог кредиторів після

спливу 170 днів з дня введення процедури розпорядження майном, не узгоджуються між собою. Статтями 39 та 41 Кодексу визначено, що задоволення забезпечення вимог кредиторів за рахунок майна боржника, яке є предметом забезпечення, здійснюється лише в межах провадження у справі про банкрутство. Водночас, частиною восьмою статті 41 Кодексу передбачено автоматичне припинення дії мораторію щодо задоволення забезпечених вимог кредиторів після спливу 170 календарних днів з дня введення процедури розпорядження майном, якщо господарським судом протягом цього часу не було винесено постанову про визнання боржника банкрутом або ухвалу про введення процедури санації.

- На практиці, як всім нам добре відомо, автоматичного припинення мораторію не відбувається.
- Забезпечені кредитори для того, щоб отримати та реалізувати майно боржника, яке є предметом забезпечення, мають отримати дозвіл суду

І у тих випадках, коли суд виносить відповідну ухвалу про надання дозволу на звернення стягнення на предмет забезпечення, одночасно разом з цим суд визначає умови щодо реалізації майна боржника в межах процедури банкрутства та під контролем арбітражного керуючого.

Судова практика з цього питання говорить про її спрямованість на дотримання принципів КУЗПБ, зокрема, принципу концентрації в межах справи про банкрутство всіх спорів, у яких стороною є боржник, щодо майнових спорів

з вимогами до боржника та його майна, що забезпечує дієвість механізму забезпечення реалізації принципу конкурсного імунітету, а також судового контролю у відносинах неплатоспроможності та банкрутства, за яким усі рішення чи дії, що можуть вплинути на майнові активи боржника, мають бути підконтрольні суду, що здійснює провадження у справі про банкрутство.

Неврегульованість відносин щодо звернення стягнення на майно боржника, яке є предметом застави, нарешті привернули увагу Міністерства юстиції та стали предметом Моніторингу впровадження та аналізу ефективності прийнятих нормативно-правових актів у сфері банкрутства за 2023 рік.

Частиною чотирнадцятою статті 39 КУЗПБ передбачено, що з моменту відкриття провадження у справі пред'явлення конкурсами та забезпеченими кредиторами вимог до боржника та їх задоволення можуть здійснюватися лише у порядку, передбаченому цим Кодексом, та в межах провадження у справі.

Звернення стягнення на майно боржника за вимогами, на які не поширюється дія мораторію, здійснюється виключно за ухвалою господарського суду, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство боржника (абзац 6 частини п'ятої статті 41 КУЗПБ).

Відповідно до частини шостої статті 41 КУЗПБ, під час процедури розпорядження майном боржник має право задовольняти лише ті вимоги кредиторів, на які згідно з частиною п'ятою цієї статті не поширюється дія мораторію. У частині п'ятій статті 41 КУЗПБ визначено режим звернення стягнення на майно боржника за вимогами до боржника, які не підпадають під дію мораторію. Таким чином, зазначені положення не стосуються задоволення забезпечених вимог кредиторів, на які поширюється мораторій.

Стрілка годинника у нашого законодавця на 5 хв більше направлена в сторону банкрутства, ніж примусового виконання рішень

Адвокат Анатолій Ольшанський винайшов унікальний метод оздоровлення

Анатолій Ольшанський, юрист за освітою і адвокат за професією, винайшов унікальний метод оздоровлення організму — корисна модель «Бджолине лікувальне ліжко в піраміді». Основою цього методу стали захоплення Анатолія бджільництвом та інтерес до світових оздоровчих практик

Оригінальне хобі юриста, підсилене сертифікатами у галузі бджільництва та апітерапії, допомогло поєднати сконцентровану енергетику піраміди з біополем бджіл, винайти інноваційну методику оздоровлення людського організму. Анатолій Ольшанський розповів про нові дослідження та поділився ідеями розширення спектру застосування свого винаходу.

Анатолію, розкажіть детальніше про Вашу унікальну авторську розробку.

Запропонована мною Корисна модель «Бджолине лікувальне ліжко в піраміді» являє собою створений з екологічних матеріалів павільйон, що завершується пірамідальним очеретяним дахом товщиною 35 сантиметрів. У центрі встановлене ліжко, сформоване з вуликів із бджолиними сім'ями, саме таким чином отримуємо найбільш близький та безпечний контакт людини з бджолами.

Корисна модель підсилює концентровану енергію піраміди енергетикою бджіл, ароматами прополісу, пилку, нектару, продуктів життєдіяльності бджіл, що розповсюджуються всередині піраміди з вентиляційних отворів вуликів.

Важливою складовою оздоровлення є також звукові частоти від дзижчання бджіл (одночасно у вуликах, розташованих у піраміді, може перебувати 350-400 тисяч бджіл). Ці частоти є своєрідною «музикою» і співпадають з біоенергетикою людини. Свого часу відомий винахідник Нікола Тесла говорив про позитивний вплив звукових частот, наголошу-

ючи, що людині, аби збалансувати і оздоровити організм, потрібно слухати музику на визначеній частоті. Мої дослідження свідчать, що «музика» бджіл дає більш позитивний ефект.

Ваш метод може протидіяти будь-яким проблемам зі здоров'ям?

Аж так категорично поки не берусь стверджувати, але у людини, яка провела сеанс оз-

доровлення в пірамідальному павільйоні з бджолами, значно поліпшується настрій, зникають головні болі, нормалізується артеріальний тиск та обмін речовин, врівноважується психологічний стан та нервова система.

Мій метод також допомагає боротися з ожирінням, наркоманією та онкологічними захворюваннями на ранніх стадіях. Щоб відновити сили, достатньо

Свій стартап «Бджолине лікувальне ліжко в піраміді» розцінюю не лише як технологію, що сприяє оздоровленню людини та гармонізації її стану, а і як привабливий для Америки інвестиційний проект, що відкриває можливості для розвитку бізнесу

години-півтори, але для відчутного оздоровлення бажано проходити курс мінімум 10 сеансів.

Ви вже представляли свою розробку на міжнародному рівні?

Отримавши патент на Корисну модель «Бджолине лікувальне ліжко в піраміді» в Україні, в подальшому запатентував свій винахід і в Німеччині. Неодноразово представляв свій метод на міжнародних виставках, зокрема, у м. Нюрнберг та м. Франкфурт-на-Майні. Нещодавно отримав Міжнародний сертифікат експерта в галузі зеленого сільського господарства, подав документи на отримання свідоцтва про реєстрацію об'єктів авторського права у Сполучених Штатах Америки.

До речі, отримання патентів та сертифікатів міжнародного рівня зацікавило мене, як юриста за освітою, і з боку міжнародного права. Адже в кожній країні свої закони та нормативно-правові документи.

Які вбачаєте подальші перспективи розвитку?

Разом з науковцями я започаткував серію нових експериментів. Зокрема, досліджую вплив бджолиного лікувального ліжка в піраміді на нормалізацію сигналів кори головного мозку: впливаючи на лімбічну систему (сукупність певних структур головного мозку), тим самим можна позитивно впливати на весь організм людини.

Свій стартап «Бджолине лікувальне ліжко в піраміді» розцінюю не лише як технологію, що сприяє оздоровленню людини та гармонізації її стану, а і як привабливий для Америки інвестиційний проект, що відкриває можливості для розвитку бізнесу.

Зокрема, йдеться про спорудження «Бджолиного лікувального ліжка в піраміді» при госпітальних, пансіонатах для літніх людей, в екоготелях. З одного боку, це матиме чисто економічний ефект, бо сприятиме створенню нових робочих місць. З іншого — розширить коло доступу до моєї оздоровчої практики людям, котрі перебувають у стресових ситуаціях, постійно стикаються у професійній діяльності з великими

фізичними і психологічними навантаженнями (пілоти, військові, працівники, що займаються з ІТ-технологіями та інші), а також тим, хто має проблеми із зайвою вагою та наркозалежністю. Для таких людей першочергово важливим є відновлення сил, нормалізація обміну речовин, врівноваження психологічного стану та нервової системи, що стане підґрунтям для отримання оздоровчого ефекту на весь організм.

Керуючий Партнер
ТОВ «Юридична консалтингова група
«Яремчук та Партнери»

Олена Яремчук

Реєстрація авторського права у бібліотеці Конгресу США

Немає кращого способу захистити своє авторське право, ніж пройти встановлену законом процедуру реєстрації. Чому ми реєструємо право власності на новобудову чи автомобіль, але коли справа стосується об'єктів інтелектуальної власності, не вважаємо за необхідне проведення легалізаційних дій?

ТОВ «Юридична консалтингова група «Яремчук та Партнери» надає комплекс послуг із реєстрації авторського права в США, а також захист інтелектуальної власності в усіх країнах світу

Якщо про можливість реєстрації авторського права в Україні знає практично кожен, процедура захисту об'єкта інтелектуальної власності на міжнародному рівні залишається для більшості таємницею

Звичайно ж, отримане після реєстрації свідоцтво не гарантує недоторканності вашої інтелектуальної власності, але у разі несанкціонованого використання ви маєте більше шансів захистити свої права.

Якщо про можливість реєстрації авторського права в Україні знає практично кожен, процедура захисту об'єкта інтелектуальної власності на міжнародному рівні залишається для більшості таємницею.

Таку можливість надає Бюро авторського права Сполучених Штатів Америки (The US Copyright Office) – структурна одиниця найбільшої бібліотеки світу, Бібліотеки Конгресу США.

На користь саме такого способу реєстрації авторських прав можна навести безліч аргументів. Насамперед, звичайно ж, приваблює міжнародний статус свідоцтва про реєстрацію в Бібліотеці Конгресу. Його авторитетність полегшує вирішення питань про авторське право як на території США, так і в державних органах більшості інших країн світу.

Також на користь вибору саме такого способу захисту прав говорить швидкість оформлення онлайн-заявки, можливість відстежувати її статус онлайн, порівняно низький збір, і, звичайно, доступність порталу для реєстрації 24 години на добу.

Після завершення процедури реєстрації, яка зазвичай триває від кількох місяців до року (значний строк реєстрації пояснюється популярністю такого способу захисту авторського права), автор отримує свідоцтво про реєстрацію авторського права (Copyright).

Свідоцтво зберігає строк дії протягом усього життя автора та 70 років після його смерті.

Володимир КОШЕВИЙ

Партнер ТОВ «Юридична консалтингова група «Яремчук та Партнери»

- Звертаємо вашу
- увагу на те, що ви
- будете власником
- міжнародного
- авторського права
- на твір з моменту, коли
- Бібліотека Конгресу
- повідомить про
- отримання пакету
- документів, незалежно
- від того, скільки часу
- знадобиться на
- розгляд заяви

Для успішної реєстрації необхідно, насамперед, з'ясувати, чи поширюється авторське право на об'єкт, що реєструється, а після цього заповнити бланк заявки, сплатити державне мито, правильно підготувати і надати сам об'єкт авторського права.

Як правило, зробити це без допомоги фахівця досить складно, адже вкрай необхідні юридичні знання та досвід. Не вдається обійтися без знання англійської мови, зокрема юридичної термінології.

У разі наявності помилок у заявці існує ризик втратити можливість реєстрації авторського права. І, звичайно ж, про сплачене державне мито також доведеться забути.

ТОВ «Юридична консалтингова група «Яремчук та Партнери» надає комплекс послуг із реєстрації авторського права в США, а також захист інтелектуальної власності в усіх країнах світу.

Для отримання додаткової інформації ви можете зв'язатися з нами будь-яким зручним для вас способом.

Денис Пивняк
Адвокат із США

Для успішної реєстрації необхідно, насамперед, з'ясувати, чи поширюється авторське право на об'єкт, що реєструється, а після цього заповнити бланк заявки, сплатити державне мито, правильно підготувати і надати сам об'єкт авторського права

Директорка та засновниця
Юридичної компанії «Інколанс»
incolanse.com

Ольга Драчевська

Податкова реформа на користь армії, військовий збір та підтримка оборони: що передбачає оновлений Податковий кодекс

01 грудня 2024 року в Україні набув чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану» (далі за текстом – Закон)[1]. Цей документ став важливим кроком на шляху до підтримки українських захисників та забезпечення стійкості економіки в умовах воєнного стану. Як зазначив Прем'єр-міністр України Денис Шмигаль, завдяки змінам до Податкового кодексу держава зможе акумулювати додатково 8 млрд грн у поточному році та 140 млрд грн у наступному[2]. Ці кошти будуть спрямовані виключно на фінансування зарплат захисників і захисниць України.

Таке підвищення є надзвичайно важливим, оскільки саме внутрішні фінансові ресурси забезпечують стабільність виплат українським воїнам. В умовах військової агресії РФ кожен громадянин, який сплачує військовий збір, робить свій внесок у підтримку обороноздатності держави та наближення справедливого миру.

У 2025 році держава планує витратити на оборону рекордні 2,23 трлн грн, з яких 1,16 трлн грн буде виділено на грошове забезпечення військовослужбовців. Це чіткий сигнал того, що Україна продовжує зміцнювати свою армію, одночасно підтримуючи економічну стабільність.

Тож пропонуємо детально розглянути основні зміни до Податкового кодексу, які дозволять акумулювати ці кошти, а також проаналізувати їхній вплив на бізнес, суспільство та економіку країни.

Ключові новації Закону: що змінюється у податковій системі

Закон запроваджує важливі зміни в системі оподаткування, спрямовані на забезпечення фінансової стабільності та підтримку обороноздатності країни.

Одним із ключових нововведень є збільшення ставки військового збору для фізичних осіб. З 01 грудня 2024 року ставка на доходи фізосіб, такі як заробітна плата, виграші, оренда нерухомості та депозити, зросте з 1,5% до 5%.

Новий обов'язок сплати військового збору з'явиться також у фізичних осіб-підприємців. Для ФОПів першої, другої та четвертої груп платників єдиного податку військовий збір становитиме 10% від мінімальної заробітної плати, яка на початок 2025 року дорівнюватиме 8000 грн.

Таким чином, ці підприємці сплачуватимуть щомісячно 800 грн. Для ФОПів третьої групи військовий збір визначатиметься на рівні 1% від обороту за підсумками першого кварталу 2025 року.

Інші особливості оподаткування військовим збором

Окремі категорії доходів залишаються звільненими від військового збору, зокрема:

— доходи від військових облігацій (ОВДП) для фізичних осіб не оподатковуватимуться;

— соціальні виплати, такі як пенсії та стипендії, не оподатковуватимуться ані ПДФО, ані військовим збором.

Одним із ключових нововведень є збільшення ставки військового збору для фізичних осіб. З 01 грудня 2024 року ставка на доходи фізосіб, такі як заробітна плата, виграші, оренда нерухомості та депозити, зросте з 1,5% до 5%

Для резидентів «Дія Сіті» зі статусом стартапів скасовано норму, яка позбавляла пільгової ставки ПДФО 5% та мінімального ЄСВ спеціалістів, якщо їхня кількість у стартапі була меншою за 9 осіб

Водночас ставка військового збору для військовослужбовців та працівників силових структур залишається на рівні 1,5%. Важливо зазначити, що військовий збір для платників єдиного податку запроваджується тимчасово, на період воєнного стану.

Нові податки для банків та фінансових установ

Іншою суттєвою зміною є підвищення ставок податку на прибуток. Для банків податок на прибуток за 2024 рік становитиме 50%, тоді як для фінансових компаній з 2025 року його ставка зросте до 25%.

Говорячи простіше, банки повинні визначити податкові зобов'язання щодо податку на прибуток за увесь 2024 рік за ставкою 50%. Одночасно підлягають перерахунку за збільшеною ставкою для оподаткування податком на прибуток підприємств (50%) виплачені банками протягом 2024 року дивіденди. Відповідно до п. 57.1-1 ст. 57 Податкового кодексу України, емітент корпоративних прав, який приймає рішення про виплату дивідендів своїм акціонерам (власникам), нараховує та вносить до бюджету авансовий внесок із податку на прибуток (розрахунок сум авансових внесків наводиться у додатку авансового внеску до Декларації).

Зміни в адмініструванні податків та зборів: крок до прозорості

Ухвалений Закон не лише змінює фінансові показники, а й запроваджує низку принципів нових, спрямованих на підвищення прозорості економічних процесів та суспільних відносин.

Подання даних про працевлаштування та звільнення

Виконавчі органи влади, місцеве самоврядування, юридичні особи та підприємці, які виступають у ролі податкових агентів, зобов'язані повідомляти податкову службу про дати прийняття на роботу або звільнення працівників. Це необхідно робити протягом 20 календарних днів після завершення останнього календарного дня звітного місяця. Також слід подавати іншу інформацію, передбачену статтею 51 Податкового кодексу. Таким чином, строк подання таких даних скорочено з 40 до 20 днів, а звітний період змінено з квартального на місячний.

Місячна звітність для прозорості системи

Однією з ключових змін стало впровадження місячної звітності щодо податку на доходи фізичних осіб (ПДФО) та єдиного соціального внеску (ЄСВ), яка замінить квартальну. Це рішення, за словами Мінфіну, необхідне для забезпечення прозорості та ефективності системи бронювання працівників у період воєнного стану.

Нововведення для нотаріусів

Відповідно до нових норм, нотаріуси зобов'язані щомісяця подавати до податкових органів за місцем розташування своєї державної нотаріальної контори чи робочого місця (для приватних нотаріусів) звітність про договори, які були посвідчені протягом звітного місяця. Зокрема, йдеться про договори

купівлі-продажу чи міни, укладені між фізичними особами.

У поданій інформації мають зазначатися вартість таких договорів, суми сплачених податків, а також дані, передбачені підпунктом «б» пункту 176.2 статті 176 ПКУ.

Підтримка аграрного сектору

На прохання Всеукраїнської аграрної ради Законом підвищено розмір мінімального податкового зобов'язання з одного гектара сільськогосподарської землі до 1400 грн. Це рішення спрямоване на збільшення прозорості відносин у аграрному секторі та боротьбу з тіньовими схемами.

Прозорість в енергетичному секторі

Для посилення конкурентності легальних учасників паливного ринку введено авансовий внесок з податку на прибуток для кожної окремої автозаправної станції (АЗС). Відповідний крок сприятиме підвищенню прозорості відносин у цьому секторі. Звертаю увагу, що строк сплати авансового внеску має відбуватися щомісяця не пізніше 20-го числа поточного місяця за кожне місце роздрібної торгівлі паливом, інформація щодо якого внесена до Єдиного реєстру ліцензіатів та місць обігу пального станом на перше число поточного місяця, у розмірі, визначеному пп. 141.14.2 п. 141.14 ст. 141 ПКУ.

Враховуючи, що Закон набрав чинності з 01 грудня 2024 року, перший авансовий внесок для платників податку, які здійснюють роздрібну торгівлю паливом, сплачується за грудень 2024 року у термін не пізніше 20 грудня 2024 року.

Слід також згадати, що Закон розширив повноваження податкової. Зокрема зазначено, що податкові органи, крім існуючих повноважень, ще здійснюють контроль за своєчасністю та повнотою сплати авансових внесків з податку на прибуток підприємств та податку на доходи фізичних осіб платниками, які здійснюють роздрібну торгівлю пальним.

Захист українського виноробства

Зміни також торкнулися виноробної галузі. На прохання представників сектору підвищено мінімальні ціни на вино та виноробну продукцію. Це допоможе легальним виробникам українського вина конкурувати з тими, хто використовує порошкові заміники.

Реформування рентної плати

Особливу увагу приділено справедливому оподаткуванню надр. Зокрема, збільшено рентну плату на видобуток піску, щебеню та каоліну: з 5 грн до 13 грн за тонну щебеню. Водночас обсяги таких матеріалів, які передаються безкоштовно на потреби Збройних сил України або інших органів для оборони держави, звільняються від оподаткування.

Перенесено дату запровадження підвищених податків для ФОП

Звертаю увагу, що 04 грудня 2024 року Верховна Рада ухвалила законопроект № 9319[3], яким внесено зміни до Податкового кодексу. Згідно з цими змінами, підвищення податків для фізичних осіб-підприємців (ФОП) відкладено з 01 жовтня на 01 січня 2025 року.

У законопроекті № 9319 була включена правка, що стосується військового збору для ФОП. Відповідно до неї, запровадження збору перенесено на 01 січня 2025 року, тоді як раніше передбачалося, що зміни набудуть чинності заднім числом — із жовтня цього року (відповідно до положень Закону № 4015-IX).

Стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні

Голова комітету Данило Гетманцев пояснив, що до другого читання законопроекту № 9319, який усуває редакційні неточності профільного Закону № 4015-IX, увійшла й низка змін щодо стимулювання IT-сфери[4].

Для резидентів «Дія Сіті» зі статусом стартапів скасовано норму, яка позбавляла пільгової ставки ПДФО 5% та мінімального ЄСВ спеціалістів, якщо їхня кількість у стартапі була меншою за 9 осіб. Разом із цим, передбачено механізм контролю: якщо до завершення другого року стартап не відповідатиме вимогам, то ПДФО та ЄСВ доведеться доплатити.

Передбачено звільнення від оподаткування податком на виведений капітал (ПНВК) для благодійної допомоги, яку резиденти «Дія Сіті» надають Збройним силам України.

Також передбачено: скасування обов'язковості актів наданих послуг для гіг-спеціалістів; посилення «антикритеріїв» резидентства в «Дія Сіті» на час дії воєнного стану та в післявоєнний період; усунення редакційних недоліків у Законі України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні».

Такі зміни спрямовані на оптимізацію податкового навантаження та усунення технічних неузгодженостей у законодавстві.

Чи можливо було уникнути підвищення податків і знайти альтернативне фінансування?

Фінансування Сил оборони є ключовим завданням держави, і більшість партнерів України спрямовують свою підтримку виключно на цивільні потреби, уникаючи фінансування оборонних витрат. Це підкреслює важливість власних ресурсів для забезпечення військової спроможності, адже фінансування армії — одна з базових ознак суверенітету країни.

Зі свого боку, міжнародні партнери, включно з МВФ, наголошують на необхідності підвищення податків. Такі заходи розглядаються як спосіб зміцнення

фінансової стабільності країни та демонстрації її надійності в очах кредиторів.

Однак чи існують альтернативи податковому навантаженню? Одним із таких потенційних джерел є конфісковані російські активи, заморожені в багатьох країнах. Ці ресурси, які належать агресору, можуть бути спрямовані на підтримку обороноздатності України. Такий підхід не лише справедливий, а й символічний: капітал ворога працює на нашу перемогу.

Замість підсумків

Запроваджені Законом зміни демонструють прагнення держави забезпечити стабільне фінансування сектору оборони та адаптувати податкову систему до викликів воєнного стану. Вони спрямовані не лише на збільшення бюджетних надходжень, а й на створення прозорих правил для всіх учасників економіки. Це дозволить зміцнити фінансову стабільність, водночас підвищуючи довіру до державних інституцій. Разом з тим, тільки подальший практичний аналіз покаже, як ці новації реально вплинуть на економіку, бізнес та соціальну сферу.

1. Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану» – 4015-IX (Електронний ресурс) // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4015-IX#Text>

2. Податкові зміни: Шмигаль каже, що до кінця року держава додатково отримає 28 мільярдів (Електронний ресурс) // сайт Укрінформ. – Режим доступу <https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3932696-podatkovy-zmini-smigal-kaze-so-do-kinca-roku-derzava-dodatkovotrimae-8-milardiv.html>

3. Проект Закону «про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» – 3939-IX (Електронний ресурс) // сайт Верховної Ради України. – Режим доступу <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/41965>

4. Для ФОПів і юросіб на єдиному податку, податкові зміни набудуть чинності з 1 січня 2025 року: Закон прийнято (Електронний ресурс) // сайт Liga.Zakon. – Режим доступу https://jurliga.ligazakon.net/news/232403_dlya-fopv-yurosbnadynomu-podatku-podatkov-zmni-nabudut-chinnost-z-1-schnya-2025-roku-zakon-priinyato

Звіт діяльності Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності за 2024 рік

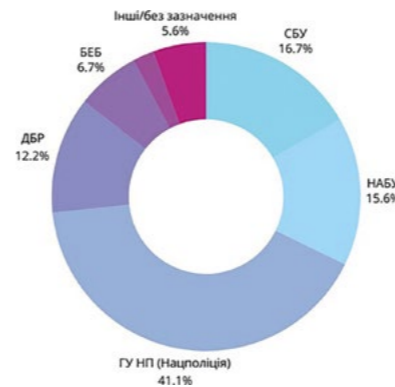
Розділ 1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО КОМІТЕТ

Комітет з захисту гарантій адвокатської діяльності (далі — «Комітет») є постійно діючим представницьким колегіальним органом Ради адвокатів Київської області (далі — «Рада адвокатів»).

Комітет утворюється згідно із рішенням Ради адвокатів з метою розгляду та вирішення питань, пов'язаних із захистом гарантій адвокатської діяльності, в порядку, передбаченому, зокрема, статтею 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Комітет здійснює захист в ситуаціях, що підлягають негайному втручання членів Комітету (представників Ради адвокатів регіону) шляхом прибуття до місця порушення гарантій адвокатської діяльності, а саме проведення слідчих дій та застосування заходів забезпечення кримінального провадження, судових процесів у кримінальному провадженні тощо.

Співвідношення кількості проведених правоохоронними органами слідчих дій відносно адвокатів у 2024 році

Топ-5 місць за кількістю обшуків

Місце проведення	Кількість випадків
м. Київ, вул. Хрещатик	4
м. Київ, вул. Велика Васильківська	3
м. Київ, вул. Липська	3
смт. Крюківщина, вул. Парникова	3
с. Плюти, вул. ім. А. Малишка	2

1. ГУ НП (Національна поліція) є лідером за кількістю обшуків (47 випадків)
2. СБУ та НАБУ також активно проводили обшуки – 18 та 14 випадків відповідно

Розділ 2. СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ

Показники за 2024 рік (станом на 1 грудня 2024 року)

163 — кількість повідомлень про обшук та затримання адвокатів

8 — повідомлення на гарячу лінію

7 — обшук не відбувся

157 — кількість виїздів членів Комітету Ради адвокатів Київської області

10 — кількість обшуків та затримання адвокатів без повідомлення Ради адвокатів Київської області

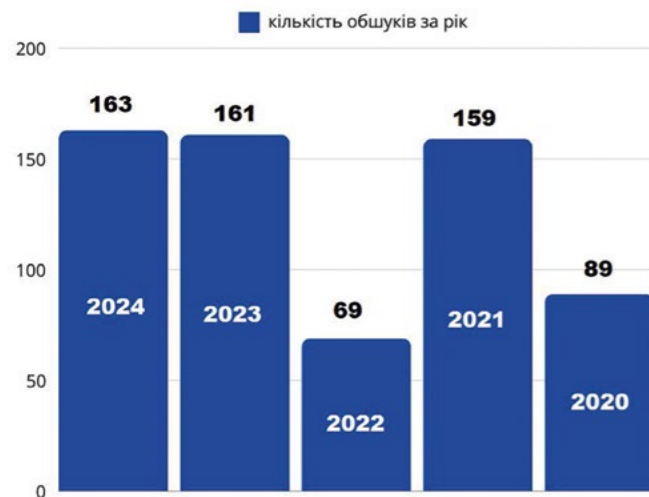
Найменше обшуків проводилось у лютому та березні (по 6)

Найбільше обшуків проводилось у липні (24)

Найбільше виїздів протягом одного дня — 5 (17 липня та 30 вересня 2024 року)

Динаміка порушень прав адвокатів

Загальна кількість виїздів членів Комітету / на рік

Топ-12 найбільш активних членів Комітету

Основні типи порушень прав адвокатів

Тип порушення	Кількість випадків	Приклади
Недопуск до клієнта	6	Недопуск у ТЦК, поліції, під час затримань (14.08, 20.08, 13.09, 20.09).
Огляд/обшук транспортних засобів	5	Огляд Volkswagen Tiguan, Toyota RAV-4 (27.01, 15.03, 30.09, 17.07).
Обшуки у приміщеннях	36	Місця обшуків: м. Київ, вул. Хрещатик, Липська, Драгомирова, Крюківщина.
Затримання адвокатів	7	Затримання: Джига М.М., Левченко Л.О., Литвин Р.М., Мазуренко С.С.
Вилучення майна	11	Майно вилучалось у: м. Київ, с. Плюти, смт. Крюківщина, м. Бориспіль.
Особисті обшуки адвокатів	4	Огляд особистих речей: вул. Воздвиженська, просп. Григоренка.
Огляд мобільних телефонів	17	Фіксувались у м. Київ на вул. Воздвиженській та інших адресах.

Співвідношення кількості слідчих дій відносно адвокатів у 2024 році за територіальним критерієм

м. Київ — 112
Київська область — 51

Ключові висновки:

1. м. Київ є лідером за кількістю обшуків, найбільше випадків зафіксовано на центральних вулицях (Хрещатик, Велика Васильківська, Липська).
2. Серед інших міст, селищ і прилеглих локацій відмічаємо м. Бровари, м. Біла Церква, м. Бориспіль, с. Гатне, смт. Крюківщина та с. Плюти.

Розділ 3. ЗАСІДАННЯ КОМІТЕТУ

У 2024 році відбулось 4 засідання Комітету.

Узагальнена інформація щодо засідань Комітету захисту прав адвокатів та гарантій адвокатської діяльності Ради адвокатів Київської області за 2024 рік:

1. Ключові питання, розглянуті на засіданнях (окрім прийняття до лав Комітету нових членів)

№ Засідання	Дата	Основні питання та рішення
Протокол №1	02.02.2024	Впровадження системи АТС та CRM від Binotel для автоматизації роботи Комітету (тестовий режим на 2 тижні). Співпраця комітетів: запропоновано передавати виявлені порушення до Комітету захисту прав адвокатів для подальшого аналізу та скарг.
Протокол №2	10.05.2024	Звернення адвоката Озерова О.С.: незаконне утримання у Хустському ТЦК, застосування фізичної сили, порушення адвокатської таємниці. Прийнято рішення створити робочу групу та направити звернення до правоохоронних органів.
Протокол №3	06.09.2024	Недопуск адвокатів до клієнтів у ТЦК та СП, переслідування адвокатів, загрози життю (приклад: адвокати Берковський С.М., Куценко К.С.) Створено робочу підгрупу з військового права на чолі з адвокатом Куценко К.С. для реагування на порушення.
Протокол №4	08.11.2024	Підсумки роботи робочої групи: надіслано звернення до Коменданта Київської області. Випадок Касянчука С.В.: затримання, нанесення тілесних ушкоджень, перешкоджання медичній допомозі. Сіваков Л.М. уповноважений представляти адвоката на засіданні НААУ.

2. Проблеми, які стали предметом обговорення

1. Недопуск адвокатів до клієнтів у ТЦК та СП (численні звернення від адвокатів).
2. Фізичний тиск та загрози на адвокатів з боку працівників ТЦК та СП.
3. Перешкоджання адвокатській діяльності: вилучення телефонів, спроби доступу до адвокатської таємниці, стеження.
4. Фальсифікація документів під час процедур військово-лікарської комісії (ВЛК).

3. Прийняті рішення та результати роботи

- АТС та CRM система Binotel була впроваджена у тестовому режимі для оптимізації фіксації звернень.
- Створено робочу підгрупу з військового права, яку очолила адвокат Куценко Катерина Сергіївна. Основні завдання:
 - Реагування на порушення прав адвокатів у ТЦК та СП.
 - Написання звернень до комендатури та правоохоронних органів.
- Звернення до Комендатури Київської області: передано фак-

ти системних порушень прав адвокатів.

4. Загальні тенденції та висновки

1. Системні порушення з боку працівників ТЦК та СП, зокрема:
 - недопуск адвокатів до клієнтів;
 - перешкоджання професійній діяльності та погрози адвокатам.
2. Зростання кількості звернень щодо фізичного тиску на адвокатів та порушень їхніх прав.
3. Потреба у координації між Комітетом захисту гарантій адвокатської діяльності та Комітетом захисту прав адвокатів для комплексного захисту адвокатів.

5. Подальші кроки

1. Активна робота підгрупи з військового права для реагування на порушення з боку ТЦК та СП.
2. Підготовка звернень до керівництва ТЦК, правоохоронних органів та судових інстанцій щодо системних порушень.
3. Моніторинг випадків тиску та погроз адвокатам із метою їх подальшого публічного висвітлення та юридичної підтримки.

Розділ 4. ПРО КОМІТЕТ В ЗМІ (ВИТЯГИ)

Правоохоронці повідомляють Раду адвокатів або вже після того, як почався обшук чи затримання адвоката, або набагато раніше, роблячи з адвокатів «почекунів», — РА Київської області 15 березня 2024, Судово-юридична газета <https://sud.ua/uk/news/publication/295756-pravookhraniteli-vedomlyayut-sovet-advokatov-ili-uzhe-posle-togo-kak-nachalsya-obysk-ili-zaderzhanie-advokata-ili-gorazdo-ranshe-delaya-iz-advokatov-zhdunov-sa-kiyevskoy-oblasti>

«Адвокати – не «почекуни» на службі у правоохоронців

Останнім часом правоохоронні органи почали дуже довільно трактувати норми Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

Йдеться, насамперед, про абз. 2 ч.2 ст. 23 Закону – «Під час проведення обшуку чи огляду житла, іншого володіння адвоката, приміщення, де він здійснює адвокатську діяльність, тимчасового доступу до речей і документів адвоката має бути присутній представник ради адвокатів регіону...

На фото – Інна Кичко та Андрій Шабельніков

Для забезпечення його участі службова особа, яка буде проводити відповідну слідчу дію чи застосовувати захід забезпечення кримінального провадження, завчасно повідомляє про це раду адвокатів регіону за місцем проведення такої процесуальної дії».

В розумінні членів Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності Ради адвокатів Київської області, «завчасно» — це значить розумний строк для того, аби представник Комітету міг оперативно зібратись і дістатись місця проведення слідчих дій.

Однак вже не вперше були зафіксовані випадки, коли правоохоронці повідомляють Раду адвокатів або вже після того як розпочався обшук чи затримання адвоката, або навпаки – набагато раніше, очевидно вважаючи, що адвокатам буде неважко виконати роль «почекунів», очікуючи по декілька годин на вулиці, коли правоохоронці все ж вирішать де, коли і відносно кого будуть проводитись слідчі дії.

Останній кричущий випадок стався 13 березня, коли детектив НАБУ "наказав" прибути за адресою Бюро на 6-55 ранку, втім до

9-30 не повідомляв жодних обставин щодо того, де і якого адвоката будуть затримувати.

Члени Комітету (Леонід Сіваков, Андрій Доманський, Тетяна Тесленко), звичайно, дочекались початку слідчих дій, і виконали свій обов'язок (складання протоколу із зазначенням усіх порушень гарантій адвоката завершилось після 22-00 того ж дня).

Однак, і детективам НАБУ, й іншим представникам силових структур все ж варто розуміти, що адвокати – це не їх співробітники, і не «почекуни» за викликом, а Комітет захисту гарантій адвокатської діяльності – це оперативний підрозділ адвокатів, який стане на захист колег в режимі 24/7, щоб там не замислювали правоохоронці», — зазначили у Раді адвокатів Київської області.

Комітет захисту гарантій адвокатської діяльності: оперативна реакція, захист прав та забезпечення адвокатських гарантій

14 листопада 2024, Femida

<https://femida.ua/news/komitet-zahystu-garantij-advokatskoyi-diyalnosti-operatyvna-reakciya-zahyst-prav-ta-zabezpechennya-advokatskyh-garantij/>

Згідно із законом, під час проведення обшуку в приміщенні, де працює адвокат, обов'язковою є присутність представника ради адвокатів регіону. Дотримання цієї вимоги є необхідним для збереження гарантій адвокатської діяльності та захисту прав адвокатів. НАБУ, відповідно до вимог, повідомило про обшук на гарячу лінію Комітету, який оперативно зреагував: адвокат Прийма Антон, який перебував неподалік, негайно вирушив на місце події, а незабаром приєднався й адвокат Доманський Андрій.

Завдяки миттєвій координації та професійній реакції представників Комітету обшук на робочому місці адвоката Л. не був проведений, що забезпечило недоторканість його професійного середовища та збереження гарантій адвокатської діяльності.

Така швидкість і злагодженість дій є прикладом високого професіоналізму і відповідальності, які захищають інтереси адвокатів у ситуаціях, що потенційно можуть загрожувати їхній діяльності.

Комітет, як постійно діючий представницький колегіальний орган Ради адвокатів Київської області, ще раз продемонстрував свою ефективність і важливість для всіх органів державної влади та суспільства загалом. Комітет не лише надає своєчасний правовий захист, але й підтримує високий рівень довіри до адвокатури України.

Розділ 5. ПРИКЛАДИ ОПЕРАТИВНОГО РЕАГУВАННЯ НА ПОРУШЕННЯ ПРОФЕСІЙНИХ ПРАВ АДВОКАТІВ

3 грудня 2024 року до Ради адвокатів Київської області надійшло повідомлення про проведення обшуку у члена Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності — адвоката Кичко Інни Михайлівни.

Інформація була оперативно передана самою Інною Михайлівною, а також підтверджена секретарем Комітету НААУ. На місце проведення обшуку для захисту прав адвоката Кичко І.М. та забезпечення дотримання гарантій адвокатської діяльності виїхали:

- Бреус Є.А.,
- Шабельніков А.В.,
- Бернацький І.В.

Під час проведення обшуку було встановлено, що органи, які здійснювали цю процесуальну дію, порушили вимоги законодавства. Відповідно до ст. 23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», слідчі органи зобов'язані завчасно повідомляти Раду адвокатів регіону про заплановані слідчі дії, що стосуються адвокатів, у тому числі обшуків. У цьому випадку належного повідомлення Ради адвокатів Київської області здійснено не було, що є грубим порушенням прав адвоката та гарантій адвокатської діяльності.

Рада адвокатів Київської області та Комітет захисту гарантій адвокатської діяльності наголошують, що подібні порушення є неприпустимими. Вони не лише створюють перешкоди у професійній діяльності адвокатів, але й підривають довіру до роботи правоохоронних органів.

Кожен виїзд — важливий!

Цього тижня ледь не кожного дня відбуваються слідчі дії щодо адвокатів. Інколи правоохоронці завчасно попереджають Раду адвокатів Київської області про майбутні обшуки (як наприклад, ДБР), а інколи — виїжджати доводиться ледь не відразу після надходження листа чи дзвінка (як наприклад, БЕБ).

Втім, члени Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності завжди встигають оперативно зреагувати.

Зокрема, 19.06.2024 на обшук виїхали представники ради адвокатів регіону Дибка Ю. та Бернацький І., а наступного дня — Мірошник О., Давіденко Н. та Мисів А.

Під час першого обшуку випадків порушень прав адвокатів не було зафіксовано, натомість під час іншого — зафіксовано ряд процесуальних порушень, в тому числі й гарантій адвокатської діяльності, передбачених п.п. 3, 4 ч.1 ст.23 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність», а саме:

1. Обшук проводився без ухвали слідчого судді. Підстав для невідкладного обшуку не було. Потреби врятувати життя, здоров'я чи майно не було.
2. Було оглянуто речі та документи, які містять адвокатську таємницю, в тому числі їх зміст зафіксовано на відеозапис.

3. Під час обшуку було вилучено три мобільні телефони, які належать адвокату та в яких наявна інформація, що становить адвокатську таємницю, та які зазначені в ЄРАУ.

Крім того, представниками Ради адвокатів Київської області було зафіксовано ряд інших порушень основоположних свобод людини та норм кримінального процесуального законодавства

України, допущених працівниками Державного бюро розслідувань 18 червня 2024 року відбувся обшук в приватному будинку адвоката в Київській області.

Під час проведення слідчої дії були присутні представники Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності Ради адвокатів Київської області Ямельська Х.Ю., Зарубіна В.М., Сімонов П.А., які здійснювали контроль за дотриманням гарантій адвокатської діяльності.

За наполяганням представників Комітету, та всупереч запереченням слідчого, до обшуку був допущений адвокат особи, в якій проводився обшук. Тільки після цього слідча дія розпочалась.

Порушення прав адвокатів зафіксовано у додатку до протоколу, де серед іншого, але не виключно, зазначено про те, що:

1. В ухвалі не міститься відомостей про те, що обшук буде проводитись в адвоката.

2. В ухвалі не зазначено відомості (ПІБ) слідчих і детективів.

Слідчими не надано постанови про створення групи слідчих.

3. В ухвалі не зазначено строк виконання ухвали про обшук.

4. Детективом був проведений огляд документів, які містять адвокатську таємницю.

5. Одночасно (паралельно) проводився огляд документів у комоді, який знаходиться в кабінеті та огляд документів в столі, який знаходиться в кабінеті. При чому фіксація обшуку відбувалась лише однією камерою.

6. Всупереч вимогам КПК України під час обшуку понята деякий час знімала на відео процес проведення обшуку (це порушення зафіксовано на відео).

7. Вилучився телефон адвоката, який містить адвокатську таємницю.

8. Під час огляду телефону одна понята відлучилась та не перебувала на місці проведення обшуку більше 15 хвилин (це порушення зафіксовано на відео).

«Наче шерифи!»

20 травня 2024 року до РАКО надійшло звернення від старшого слідчого ГУНП у м. щодо забезпечення присутності представників Ради адвокатів Київської області на обшуках, які проводяться відносно адвокатів.

21 квітня 2024 року представники Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності А.Старов, В.Кочерга, С.Кишкань, С.Голосс, С. Мазурик здійснювали контроль за дотриманням гарантій адвоката.

Порушення прав адвокатів не зафіксовано, в тому числі й через те, що один з адвокатів зупинив свою діяльність ще у 2019 році.

Цікавий факт: оперативні співробітники правоохоронних органів звернули увагу на зовнішній вигляд представників Комітету, зауваживши – «ви у своїх жилетах, наче шерифи!»

24 квітня 2024 року до РАКО надійшло звернення від старшого слідчого детектива Національного антикорупційного бюро України щодо забезпечення присутності представників Ради адвокатів Київської області на обшуках, які проводяться відносно адвокатів.

25 квітня 2024 року представники Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності Ямельська Х.Ю., Зарубіна В.М., Лисенко С.М., Лук'яненко Д.В., Давіденко Н.О. здійснювали контроль за дотриманням гарантій адвокатів.

Порушення прав адвокатів зафіксовано у протоколах, серед іншого, але не виключно:

1. Ухвала слідчого судді постановлена за клопотанням детектива, погоджено (неналежним суб'єктом) прокурором, що не відповідає вимогам п.3 ч.1 ст. 23 ЗУ «Про адвокатуру та адвокатську діяльність».

2. На підставі неналежної ухвали було проведено обшук робочого місця адвоката.

3. В ухвалі не міститься відомостей про те, що обшук проводитиметься в адвоката.

4. Детективом був проведений огляд документів, які містять адвокатську таємницю.

5. Одночасно (паралельно) проводився огляд документів та огляд персонального комп'ютера.

При чому фіксація обшуку відбувалась лише однією камерою.

7 квітня 2024 року на електронну адресу РАКО надійшло звернення Служби безпеки України щодо забезпечення присутності представників Ради адвокатів Київської області на обшуках, які проводитимуться відносно адвоката.

8 квітня 2024 року представники Куксук А.Л., Беляєв Д.П., Місів А.А. здійснювали контроль за дотриманням гарантій адвокатів.

Порушення прав адвокатів зафіксовано у протоколах, серед іншого, але не виключно: відсутність судового рішення про надання дозволу на проведення обшуку; застосовано фізичну силу відносно адвоката; відсутність повноважень на осіб, які проводили обшук; вилучені документи, які відсутні в ухвалі суду; порушення гарантій адвокатської діяльності при вилученні носіїв інформації.

ЗАХИСТ ПРАВ АДВОКАТІВ ВІДБУВАЄТЬСЯ В РЕЖИМІ 24/7

У вихідний день 27 січня 2024 року на електронну адресу РАКО надійшло звернення від старшого слідчого ГСУ НП щодо забезпечення присутності представників Ради адвокатів Київської області на обшуку, який проводиться відносно адвоката. Представники Комітету захисту гарантій адвокатської діяльності РАКО Лук'яненко Д.В. та Павленко О.В. оперативно зорієнтувались і виїхали здійснювати контроль за дотриманням гарантій адвоката.

Порушення прав адвоката зафіксовано у протоколі, серед іншого, але не виключно: порушення гарантій адвокатської діяльності при вилученні носіїв інформації.